2026 18 19 20 Хэхыныгъэ — 2-нэ нап.

«ДыгъафIэ къалэр» - илъэс 10 — 2-нэ нап.

Хьэпшыпхэми я тхыдэ яIэжщ — 4-нэ нап.

Дыщэ медалитIрэ зы домбеякърэ — 4-нэ нап.

ФИФI ФЫМЫГЪЭПУД, ФИ IЕЙ ФЫМЫГЪЭПЩКIУ

АДЫГЭ ПСАЛЪЭ

КъБР-м И ПАРЛАМЕНТЫМРЭ ПРАВИТЕЛЬСТВЭМРЭ Я ГАЗЕТ
ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КБР

1924 ГЪЭ ЛЪАНДЭРЭ КЪЫДОКI

АДЫГСКОЕ СЛОВО

№102 (25.008) • 2026 гъэм шыщхьэуIум (августым) и 25, гъубж • Тхьэмахуэм щэ къыдокI • И уасэр зы тумэнщ

Зэкъуэтщ Урысейм щыпсэухэр

КъБР-м и Iэтащхьэ КIуэкIуэ Казбек хэтащ «Урысей зэкъуэт» урысейпсо партым и съездым и етIуанэ Iыхьэм. Абы къыщыпсэлъащ УФ-м и Президент Путин Владимир.

КЪЭРАЛЫМ и Iэтащхьэм жиIащ Къэрал Думэм щекIуэкIыну хэхыныгъэхэр Урысейм зегъэужьынымрэ абы и щхьэхуитыныгъэр хъумэнымрэ я Iыхьэ нэхъыщхьэу зэрыщытыр, апхуэдэуи социальнэ политикэмкIэ мыхьэнэшхуэ зиIэ Iуэхугъуэ зыбжанэ къигъэлъэгъуащ. «Урысей зэкъуэт» партым и къалэн нэхъыщхьэр лъэпкъымрэ Хэкумрэ хуэлэжьэнырщ», - жиIащ Президентым съездым хэтхэм защыхуигъазэм.

Путин Владимир фIыщIэ яхуищIащ дзэ Iуэху хэхам щытекIуэным хэлъхьэныгъэ хуэзыщI псоми. Президентым къыхигъэщащ Урысейм щыпсэухэр зэрызэкъуэтыр, Хэкум зэрыхуэпэжыр, хахуагъэ къызэрагъэлъагъуэр, лэжьыгъэ гугъу зэрырахьэкIыр.

«Шэч къытесхьэркъым ди зауэлIхэр къызэримыкIуэтынум. Абыхэм иджыпсту Урысей псор я гъусэщ. ЛэжьакIуэ гупхэр, фабрикэхэр, заводхэр, щIэныгъэлIхэр, хьэрычэтыщIэхэр, инженерхэр, волонтёрхэр, ди ЦIыхубэ фронтыр. Граждан жылагъуэ псори», - жиIащ къэралым и УнафэщIым.

Урысейм и Президентым къыхигъэщащ цIыхухэр зыIуууэ дэтхэнэ гъащIэ щытыкIэми властым мыхьэнэ зэрыритыпхъэр.

«Ди ЛIыщхьэм и унафэ псори къыщалъытащ къащта ЦIыхубэ программэм, ар зэхагъэуващ цIыхухэм зэрызыкъыхуагъэза лъэIу мелуани 3,5-м щIигъум тещIыхьауэ. Дауи, ар партым дзыхь зэрыхуащIым и щыхьэтщ. А программэкIэ «Урысей зэкъуэтыр» хэхыныгъэхэм хэтынущ, абы къыщыгъэлъэгъуа лэжьыгъэр тещIыхьащ 2032 гъэ пщIондэ.

Къэрал щIыбымкIэ къикI шынагъуэхэми къыдащIылIа санкцэхэми емылъытауэ, цIыхухэм я деж пщэрылъ зыщытщIыжа социальнэ къалэнхэр дяпэкIи дгъэзэщIэнущ, псэупIэхэмрэ гъуэгухэмрэ, егъэджэныгъэмрэ узыншагъэр хъумэнымкIэ инфраструктурэр ухуэным, индустрие пэрытхэм зегъэужьыным пытщэнущ. Урысейр фIэщхъуныгъэ хэлъу пэщIэтщ абы и зыужьыныгъэр зэтриIыгъэну иужь къихьэ псоми.

«Урысей Зэкъуэт» партым и УнафэщI Медведев Дмитрий къызэрыхигъэщащи, ЦIыхубэ программэм къэралым и къарумрэ абы щыпсэухэр зыщIэхъуэпсхэмрэ хуеунэтI Урысейм и бийхэм зэратекIуэным. Шэч хэмылъу, адэкIи дыхущIэкъунущ зэкъуэтыныгъэмрэ зыужьыныгъэмрэ я хабзэхэр ди тегъэщIапIэу лъэпкъ мурадхэр зэрызэдгъэхъулIэным», - жиIащ КIуэкIуэ Казбек.

Ныпым и фэгъуу зыкъахуэпат

Къэбэрдей-Балъкъэрым Iэтауэ щагъэлъэпIащ Урысейм и Къэрал ныпым и махуэр. ЩIалэгъуалэм я унэм и гупэм деж къыщызэхуэсат къэралым и дамыгъэ нэхъыщхьэр зэрызэхэлъ плъыфищым задезыгъэкIу шэрыб хужьхэр, щIыхухэр, плъыжьхэр зыгъэбыб сабийхэмрэ ныбжьыщIэхэмрэ.

МАХУЭШХУЭР спортсмен цIэрыIуэхэм къызэIуахащ: бэнэкIэ хуитымкIэ пелуан, Афины щекIуэкIа олимпиадэм хэта, дунейм - тхуэнейрэ, Европэм - щэнейрэ я чемпион, щIыхь зиIэ спортым и мастер Гацалов Хьэжмурат, «Спартак-Налшык» топджэгу гупым я унафэщI Заруцкий Александр. Абыхэм сабийхэм даIыгъащ «Плъыфищу зэхэт ныпым ди къару хэлъщ» зыфIаща махуэшхуэм и пэщIэдзэ Iыхьэр: Гацаловым «Чемпионым и гъусэу ди Iэпкълъэпкъым зыдогъэужь» дауэдапщэр иригъэкIуэкIащ.

Махуэшхуэм пащащ мотоциклкIэ къызэдэжэ спортсменхэм. Абы и Iыхьэ нэхъ гукъинэжхэм язт урысей ныпыр драхьейуэ Чегетджарэ къурш зэпрыкIыпIэм деж зэрыщаукъуэдияр. А гуфIэгъуэм и интернет напэкIуэцIым щытепсэлъыхьыжащ КъБР-м и Iэтащхьэ КIуэкIуэ Казбек:

«Нобэ Къэбэрдей-Балъкъэрым урысей ныпым и фэхэмкIэ зыкъиххуэпащ, - итхащ Iэтащхьэм. - УФ-м и Къэрал ныпыр ягъэлъапIэу, ди республикэм и лъэныкъуэ псоми хужь-щIыху-плъыжь бэракъ минхэр щаIэтащ.

Махуэшхуэм къарита гукъыдэжым зэщIиIэтащ республикэм цIыхуу исыр: цIыхубэмрэ хьэщIэхэмрэ папщIэ турист зекIуэхэр зэхаублащ. Абыхэм къакIэлъыкIуащ хэкупсэ концертхэр, спорт зэхьэзэхуэхэр, акъылкIэ щызэпеуэ викторинэхэр, сабий зэштегъэупIэхэр, темэ щхьэхуэм теухуа гъэлъэгъуэныгъэхэр.

Ди республикэр Урысейм къыгуэхыпIэ имыIэу зэрепхам и щыхьэт хъуащ мы махуэшхуэр, зэкъуэтыныгъэм, къэралым и дамыгъэхэм, блэкIа лъэхъэнэхэм я щIэиным пыщIауэ ущытыным и уасэр зэрылъагэр дигу къигъэкIыжу. Нобэ жьым зэрихьэ дэтхэнэ зы урысей ныпми къэралым папщIэ гушхуэныгъэ къыует, абы и къарур уи фIэщ ищIрэ пщэдейрей махуэм фIыкIэ ущигъэгугъыу».

Iэтащхьэр цIыхухэм ядэгуэшащ Урысейм и Къэрал ныпым и махуэм Къэбэрдей-Балъкъэрым щагъэува рекордитIымкIи: «Нобэ, Урысейм и къэрал ныпым и махуэм Чегетджарэ къурш зэпрыкIыпIэм деж «Ди Кавказ» турист фестивалым хэтахэм щызыIэрагъэхьащ гур хэзыгъахъуэ ехъулIэныгъитI. Урысейм хыхьэ щIыналъэ 13-м къикIахэр зыхэт, автомобили 140-рэ хъу гупыр метр 3121-кIэ дэкIуейри, «Урысейм нэхъ лъагэ дыдэу ит автомобиль зэпрыкIыпIэ» а щIыпIэр ящIащ икIи абдежым метр 30 зи кIыхьагъ Къэрал ныпыр щаукъуэдиящ. Урысейм и автомобиль щхьэдэхыпIэ нэхъ лъагэ дыдэм деж къэралым и щIыпIэ куэдым къикIа автомобилхэм исхэр зы нып абрагъуэм щызэкъуигъэуващ!»

КЪУДЕЙ Iэминэ.

ЕгъэджакIуэхэм я зэхуэс иным

Налшык къалэм дэт Музыкэ театрым дыгъуасэ щызэхэтащ ЕгъэджакIуэхэм я республикэ шыщхьэуIу зэIущIэр. Гъэ еджэгъуэщIэм и пэ къихуэу екIуэкI хабзэ зэхуэсым хэтащ КъБР-м и Iэтащхьэ КIуэкIуэ Казбек.

ЗЭIУЩIЭМ и хьэщIэ лъапIэт Абхъаз Республикэм егъэджэныгъэмкIэ и министр **Гунбэ Ханэ**, Урысей Федерацэм ЕгъэджэныгъэмкIэ и министрым и къуэдзэ – Статс-секретарь **Корнеев Андрей**, КъБР-м и Парламентым и УнафэщI **Егоровэ Татьянэ**, КъБР-м и Правительствэм и УнафэщI **Мусуков Алий**, КъБР-м и федеральнэ инспектор **КъуэщIысокъуэ Тимур**, КъБР-м Егъэджэныгъэмрэ щIэныгъэмкIэ и министерствэм деж щыIэ Жылагъуэ советым и унафэщI **Сэхъурокъуэ Хьэутий**, Иннопрактикэ IуэхущIапIэм и гъэзэщIакIуэ унафэщIым и къуэдзэ, мэкъумэш технологиехэмкIэ и унафэщI **Авдеенкэ Владимир**, «Физтех-школ» фондым и унафэщIым и къуэдзэ **Поминов Сергей**, республикэм и районхэм я щIыпIэ администрацэхэм я лIыкIуэхэр, егъэджакIуэхэр.

Зэхуэсыр къыщызэIуихым, КъБР-м егъэджэныгъэмрэ щIэныгъэмкIэ и министр **Езауэ Анзор** жиIащ зэIущIэм цIыху 800 зэрызэхуишэсар, абыхэм егъэджэныгъэ IэнатIэм хэлъхьэныгъэшхуэ хуэзыщIа, щIэдзапIэм Iута лэжьакIуэхэри зэрахэтыр. Абыхэм удз гъэгъахэмкIэ сабийхэр яхуэупсащ.

Урысей Федерацэмрэ Къэбэрдей-Балъкъэрымрэ я къэрал гимнхэмкIэ зэхуэсыр къызэIуаха нэужь, пэшым щIэсхэр едэIуащ УФ-м ЕгъэджэныгъэмкIэ и министр **Кравцов Сергей** егъэджакIуэхэм зэрызахуигъазэ видеом. Абы егъэджакIуэхэм фIыщIэ яхуищIащ икIи IэнатIэм игъуэта ехъулIэныгъэхэмрэ гулъытэ зыхуэщIыпхъэхэмрэ кIэщIу тепсэлъыхьащ. Министрыр къытеувыIащ егъэджакIуэхэм я улахуэхэм зэрыхагъахъуэ Iэмалхэм, IэщIагъэм щIэупщIэ зэригъуэтыжым, сабийхэм я шынагъуэншагъэм, фокIадэм щегъэжьауэ егъэджэныгъэм ехьэлIауэ къащта хабзэщIэхэм. ЖиIар къызэщIикъуэжу, абы къыхигъэщащ: «Егъэджэныгъэ IэнатIэм псом нэхърэ щынэхъыщхьэр егъэджакIуэращ. Нобэ ди гъащIэм къэухь IэрыщIыр жыджэру зыдэдгъэIэпыкъу хъуами, сабийр щIэныгъэм дезыгъэхьэхыфынур егъэджакIуэрщ».

КIуэкIуэ Казбек хьэщIэхэр къазэрыхуеблэгъам папщIэ фIыщIэ яхуищIри, республикэм и егъэджэныгъэ IэнатIэр зыхуэдэм къытеувыIащ. Абы жиIащ гъэ еджэгъуэщIэм ирихьэлIэу ирагъэкIуэкI зэIущIэм и фIыгъэкIэ къэкIуэну зэманым зэлэжьыпхъэхэр зэгъусэу ягъэбелджылыну Iэмал зэраIэр. Абы къыхигъэщащ гъэ еджэгъуэм школ 268-рэ сабий гъэсапIэу 265-рэ зэрыхуэхьэзырыр. Апхуэдэуи щIэныгъэ гуэдзэн щагъуэтыну IуэхущIапIэ 24-мрэ колледж 13-мрэ лэжьэн щIадзэнущ. ФокIадэм и 1-м еджэгъуэм щIадзэжынущ сабий мини 122-м, абы щыщу мин 11-р езанэ классым макIуэ.

КъБР-м и Iэтащхьэм жиIащ мы зэманым еджакIуэхэм я процент 93-м щIигъур школхэм пщэдджыжьыкIуэу зэрыкIуэр. Ар щыхьэт тохъуэ республикэм егъэджэныгъэ IэнатIэм зэрызыщиужьым. «Нэгъабэ школыщIэу 9 дуухуащ, еджакIуэ 5500-рэ щIэхуэу. Мы зэманым Терскол къуажэм щызэфIокI еджакIуи 150-рэ зыщIэхуэну школым и ухуэныгъэр. 2025 гъэм егъэджэныгъэ IуэхущIапIэу 19 зэдгъэпэщыжащ, мы гъэм апхуэдэу 38-м делэжьынущ, сабий гъэсапIэу 6-рэ колледжи 5-рэ зыхуей хуэдгъэзэнущ. Республикэм и сабийхэм иджырей мардэм тету щIэныгъэ егъэгъуэтыныр ди къалэн нэхъыщхьэ дыдэхэм ящыщщ, - жиIащ КъБР-м и Iэтащхьэм. - Къуажэ школи 194-м къыщызэIутхащ «Точка роста» егъэджэныгъэ центрхэр, кванториуму - 6. ЩIэныгъэ гуэдзэным и гугъу тщIымэ, абыи гулъытэ хэха худощI. Псалъэм папщIэ, школхэм къыщызэрагъэпэщащ «Курчатовскэ классхэр», «Физтех-класссхэр», «Медицинэ классхэр». Зэман гъунэгъум пэщIэдзэ школым математикэ классхэр къыщызэIутхыну ди мурадщ».

(КIэухыр 2-нэ нап.)

ЯгъэкIуатэ щIалэгъуалэм я Iуэхур

Ди республикэм и Iэтащхьэ КIуэкIуэ Казбек лэжьыгъэ IуэхукIэ хуэзащ УФ-м ЩIалэгъуалэм я IуэхухэмкIэ и федеральнэ агентствэм и унафэщI Гуров Григорий. Ахэр тепсэлъыхьащ щIалэгъуалэ политикэр Къэбэрдей-Балъкъэрым гъэзэщIа зэрыщыхъум.

ГУЛЪЫТЭ хэха зыхуащIахэм ящыщщ Налшык и курорт щIыпIэм «Iуащхьэмахуэ» хэкупсэ гъэсэныгъэмкIэ центр куэд дэмыкIыу къызэрыщызэIуахынум. Мы махуэ благъэхэм лэжьэн щIэзыдзэну IуэхущIапIэр хъунущ щIалэгъуалэм а унэтIыныгъэмкIэ Iуэху зэмылIэужьыгъуэхэр щыдрагъэкIуэкIыну IэнатIэ. КъинэмыщIауэ, къулыкъущIэхэр тепсэлъыхьащ УФ-м и Президентым «ЩIалэгъуалэм я щIыналъэ» фIэщыгъэр иIэу къыхилъхьа къэралпсо зэпеуэм кърикIуахэм ящыщу Звездный жылэм илъэс хъурейкIэ щылэжьэну «Вагъуэ» щIалэгъуалэ дзэ-хэкупсэ лагерымрэ илъэс псом лэжьэну Екатериноградскэ станицэм къыщызэрагъэпэщыну «Къэзакъ къутыр» щIалэгъуалэ турист-хэкупсэ центрымрэ. А IуэхущIапIэхэм етIанэгъэ лэжьэн щIадзэнущ.

ЩIалэгъуалэ центрхэр иджыри къыщызэIуахынущ республикэм. Куэд дэмыкIыу лэжьэн щIадзэнущ Прохладнэ къалэмрэ Дзэлыкъуэкъуажэрэ къыщызэрагъэпэщахэм. А центрхэр ипэжыпIэкIэ хъуащ ныбжьыщIэхэм я зэхуэсыпIэ цIэрыIуэ, Iуэхугъуэ зэмылIэужьыгъуэ дахэ куэдым, творческэ жэрдэмыщIэхэм я хэщIапIэ.

Ди республикэм и Iэтащхьэм зэрыжиIамкIэ, дызэрыт илъэсыр имыкIыу ди щIыналъэм иджыри щагъэзэщIэнущ щIалэгъуалэм яхуэгъэза пэхуэщIэ лэжьыгъэ ин зыбжанэ. Абыхэм ящыщщ мы махуэхэм Налшык щызэхаша «КъэкIуэнум иIэну теплъэгъуэхэмрэ щIэблэм яхэлъ жэуаплыныгъэмрэ» щIыналъэпсо форумыр. Абы и къызэгъэпэщакIуэщ Урысей хэкупсэ центрымрэ «Шынагъуэншагъэм хуэлэжьэн» щIалэгъуалэ центрымрэ. Урысей щIалэгъуалэ зэгухьэныгъэм диIыгъыу жэпуэгъуэ мазэм Сыхъум къалэм щекIуэкIынущ Урысей-Абхъаз щIалэгъуалэ зэхуэсышхуэ. Абы и япэ Iыхьэр Налшык щызэхашауэ щытащ. Апхуэдэу щэкIуэгъуэ мазэм ди республикэм щыщыIэнущ «Iэмалхэм я лъагапIэ» урысейпсо щIалэгъуалэ зэIущIэр.

КIуэкIуэ Казбек Гуров Григорий фIыщIэ хуищIащ Къэбэрдей-Балъкъэрым, абы ис щIалэгъуалэм дапщэщи гулъытэ къазэрыхуищIым папщIэ.

Ягъасэ щIэблэр хэкупсэу

Къэбэрдей-Балъкъэрым и Iэтащхьэ КIуэкIуэ Казбек дыгъуасэ IущIащ Урысейм и ЛIыхъужь - Сабийхэмрэ щIалэгъуалэмрэ я «Пэрытхэм я зэщIэхъееныгъэ» Урысейпсо зэгухьэныгъэм и унафэщI Орлов Артур Валерий и къуэм. Ар лэжьыгъэ IуэхукIэ къэкIуауэ республикэм щыIэщ, «Пэрытхэм я зэщIэхъееныгъэм» и Федеральнэ Советым и зэIущIэм хэтыну къэкIуауэ. КъулыкъущIэхэр тепсэлъыхьащ Къэбэрдей-Балъкъэрым щIалэгъуалэ политикэр убзыхуа зэрыщыхъум, абы ехьэлIа Iуэхухэм зэрызрагъэужьым.

ЗЭЩIЭХЪЕЕНЫГЪЭМ и пашэ ныбжьыщIэхэу къэралым и щIыналъэ псоми - субъект 89-м - щыщхэр иджыблагъэ Iуащхьэмахуэ лъапэ щыIащ, абы и щIыпIэ дахэхэм зыщаплъыхьащ.

Къэбэрдей-Балъкъэрым а зэщIэхъееныгъэм и пэщIэдзэ гупу 295-рэ щолажьэ – ахэр щыIэщ курыт еджапIэхэм, колледжхэм, щэнхабзэ, щIалэгъуалэ центрхэм.

ЕджакIуэ, студент мин 96-м щIигъу хэтщ Пэрытхэм я зэщIэхъееныгъэм, абыхэм я унатIакIуэхэр миным щIегъу.

ЩIыналъэ къудамэм республикэм щрегъэкIуэкI жылагъуэ Iуэхугъуищэхэр. Зэгухьэныгъэм папщIэ къызэрагъэпэщ зыхуей инфрастуктурэр.

Пэрытхэм я зэгухьэныгъэм щыщ щIалэгъуалэр зэпымыууэ хэтщ хэкупсэ Iуэхухэм. Абыхэм я проектхэр хуэгъэпсащ жылагъуэ гъащIэм пэIэщIэ ныбжьыщIэхэм ядэлэжьэным, апхуэдэуи зэныбжьэгъугъэм и лъапIагъыр, къэралым и цIыхуу зэрыщытыр дэтхэнэми зыхегъэщIэным, Урысейм щыпсэу лъэпкъхэм къадекIуэкI хабзэхэм мыхьэнэшхуэ зэраIэр къагурыгъэIуэным.

КIуэкIуэ Казбек Орлов Артур фIыщIэ хуищIащ Къэбэрдей-Балъкъэрым къызэрыкIуам, ди деж къыщыхалъхьэ жэрдэмхэм щIэгъэкъуэн зэрахуэхъум, щIалэгъуалэр гъэсэным и щхьэкIэ хуищI хэлъхьэныгъэшхуэм папщIэ.

А махуэ дыдэм КIуэкIуэ Казбек хэтащ «Пэрытхэм я зэщIэхъееныгъэм» и Федеральнэ Советым и зэIущIэм, КъБР-м и Правительствэм и Унэм щекIуэкIам.

Республикэм и Iэтащхьэм Максым щиIэ напэкIуэцIым абы теухуауэ щитхащ: «Пэрытхэм я зэщIэхъееныгъэм щыщ щIалэгъуалэ жыджэрхэу къэралым и щIыналъэ псоми къикIахэр плъагъуныр гуапэт.

Пэрытхэм я Советым и зэIущIэм зэфIагъэкIа Iуэхухэм кърикIуахэр щызэхалъхьэжащ, адэкIэ зэрылэжьэну щIыкIэри яубзыхуащ, апхуэдэуи я IуэхущIафэм теухуа унафэхэри къащтащ. ЩIыналъэ къудамэхэм я унафэщIхэр зэхъуэжащ щIалэгъуалэм зэрадэлажьэ щIыкIэмкIэ, мыхьэнэ нэхъыбэ зиIэу къалъытэ проектхэми я гугъу ящIащ.

Шэч къытесхьэркъым Пэрытхэм я зэщIэхъееныгъэм и гъуэгуанэ дахэр икIи жэуаплыныгъэшхуэ зыпылъыр пхышу зэрыарам. НыбжьыщIэхэм щIалэгъуалэ политикэр пхыгъэкIыным ехъулIэныгъэшхуэхэр щызыIэрагъэхьэну сехъуэхъуащ».

ЕгъэджакIуэхэм я зэхуэс иным

(КIэухыр. ПэщIэдзэр 1-нэ нап.).

Курыт щIэныгъэ щагъуэт еджапIэхэм (СПО) къыщытеувыIэм, КIуэкIуэм жиIащ абыхэм хабзэхъумэ, мэкъумэш унэтIыныгъэхэр зэраIэр, щIыналъэр зыхуэныкъуэхэр къалъытэу, дяпэкIэ транспорт, ухуэныгъэ лъэныкъуэхэри колледжхэм къызэрызэщIрагъэубыдэнур. «Зи гугъу тщIы къалэн мытыншхэм махуэ къэс пэрытщ егъэджакIуэхэр. Дэтхэнэми сыхуэарэзыщ. Илъэс еханэ хъуауэ IэщIагъэлIхэм я улахуэм шыщхьэуIум и 1-м деж проценти 10 яхухыдогъахъуэ. А Iэмалми нэгъуэщIхэми делэжьынущ, егъэджакIуэхэм яхуэфащэ пщIэ ягъуэтын хуэдэу. Абы и лъэныкъуэкIэ республикэм ди гуапэу щыдогъэкIуэкI егъэджакIуэ нэхъыфIхэр щыдгъэпажэ зэхьэзэхуэхэр», - дыщIигъуащ щIыналъэ Iэтащхьэм. КIуэкIуэ Казбек тепсэлъыхьащ егъэджакIуэхэм зэрызыщIагъакъуэ Iэмалхэм дэщIыгъун хуейхэм теухуауэ «Урысей зэкъуэт» политикэ партым къыхилъхьа жэрдэмым иджыблагъэ УФ-м и Президент Путин Владимир арэзы техъуэу Iэ зэрыщIидзам. Абы ипкъ иткIэ, 2026 гъэм щегъэжьауэ лэжьэн щIэзыдзэгъащIэхэм я улахуэм япэ илъэсищым сом мини 5 хущIагъунущ.

Гунбэ Ханэ абхъаз лъэпкъ псом къыбгъэдэкIыу къызэхуэсахэм фIэхъус ярихащ. Абы жиIащ зэIущIэм зэрыхэтыр пщIэшхуэу къызэрилъытэр икIи къыхигъэщащ Абхъаз Республикэр дэIэпыкъуэгъу щыхуэныкъуэм Къэбэрдей-Балъкъэрым япэу абы зэрызыщIагъэкъуар зэрызыщамыгъэгъупщэр. «ШыщхьэуIу зэIущIэхэр ехъулIэныгъэщIэхэм я щIэдзапIэу жыпIэ хъунущ. Жылагъуэр зэфIэгъэувэным и лъабжьэр зыгъэтIылъыр егъэджакIуэрщ. ГъэунэхуныгъэщIэхэм сыт щыгъуи дыпэлъэщу, ди хабзэфIхэм дытету ди къэкIуэнур дыухуэн хуейуэ къызолъытэ. Къуэш республикэу Къэбэрдей-Балъкъэрыр фыкъыдолъытэри, сыт щыгъуи ди бжэхэр фхузэIухащ, фефIэкIуэну ди гуапэщ», - жиIащ хьэщIэм.

Корнеев Андрей тепсэлъыхьащ фокIадэм и 1-м щегъэжьауэ егъэджэныгъэ IэнатIэм къыхыхьэ зэхъуэкIыныгъэщIэхэм. УФ-м и Президентым мэкъуауэгъуэм и 28-м «Урысей зэкъуэтым» диIыгъа жэрдэмыр теухуащ Урысейм и егъэджакIуэм и статус хэхар къэлъытэным. Ар и тегъэщIапIэу, къэпсэлъам жиIащ зи IэнатIэм илъэс 25-рэ хъуауэ пэрыт егъэджакIуэхэм «Лэжьыгъэм и ветеран» цIэр зэрыфIащынум (дамыгъэ иIэхэм емылъытауэ). КъищынэмыщIауэ, 2026 гъэм фокIадэм и 1-м щегъэжьауэ Урысейм и школхэм 1-нэ классым къыщыщIэдзауэ 11-нэ нэс щIэсхэм я хьэл-щэным къыпэкIуэу оценкэхэр хуагъэувынущ. 2026 - 2027 гъэ еджэгъуэм щIэуэ къыхыхьэхэм ящыщу къэпсэлъам къигъэлъэгъуащ 5-нэ классым «Урысейм и псэкупсэ-щэнхабзэ щэнхабзэр» (ДНКР) зэрыщаджынур.

ЕгъэджакIуэхэм я шыщхьэуIу зэIущIэм и лэжьыгъэм хыхьэу, КъБР-м Егъэджэныгъэмрэ щIэныгъэмкIэ и министерствэм зэгурыIуэныгъэхэр ярищIылIащ КъБР-м Узыншагъэр хъумэнымкIэ и министерствэмрэ КъБКъУ-мрэ, «Иннопрактика» IуэхущIапIэм, «Физтех-школ» фондымрэ «Классы КФ 21» ООО-мрэ.

Езауэ Анзор 2026 гъэм егъэджэныгъэ IэнатIэм трагъэкIуэдэну мылъкур сом мелард 20,8-рэ хъууэ къигъэлъэгъуащ (нэгъабэрейм нэхърэ сом меларди 3,3-кIэ нэхъыбэщ). Республикэ бюджетым и Iыхьэ плIанэм щIигъур хуаутIыпщ школхэм, сабий гъэсапIэхэм, колледжхэм, егъэджакIуэхэм защIэгъэкъуэным.

«ЕджапIэщIэхэр доухуэ, щыIэхэр къыдогъэщIэрэщIэж.

Абы и лъэныкъуэкIэ республикэм зыужьыныгъэшхуэ игъуэтащ, - жиIащ министрым. - Мы зэманым сабий гъэсапIэу 8-м я ухуэныгъэ щокIуэкI Налшык, Бахъсэн, Гундэлэн, Старэ Шэрэдж, Бахъсэнёнкэ. Ди мурад нэхъыщхьэр етIуанэ сменэр зэрыщыту зэхуэтщIыжынырщ, дэтхэнэ сабийми иджырей Iэмалхэр къыхузэгъэпэщынырщ. Ди гуапэ зэрыхъунщи, 2026 гъэм курыт школыр къэзыухахэм ехъулIэныгъэфIхэр къагъэлъэгъуащ: еджакIуэ 1016-м медалкIэ къаухащ. Баллищэ къэзыхьахэр 26-рэ мэхъу (абыхэм ящыщу 4-р къуажэ школхэм щеджащ, къэзыуха цIыхуи 2-м балл 200 къахьащ.

КъБР-м и Iэтащхьэм и саугъэтхэмкIэ ягъэлъэпIащ къыхэжаныкIа еджакIуэ 59-рэ, абыхэм я егъэджакIуэ-гъэсакIуэу 45-рэ».

ЕджакIуэхэр пщIэншэу зэрагъашхэм къыщытеувыIэм, министрым къыхигъэщащ класс нэхъыщIэхэм щIэсу мин 46-м щIигъу абы къызэрызэщIрагъэубыдэр. Езауэм и гуапэу къигъэлъэгъуащ ерыскъыкIэ къызэрызэрагъэпэщым и фIагъымкIэ Лашынкъей къуажэ школыр УФ-м щынэхъыфIи 10-м ящыщ зэрыхъуар.

Министрыр тепсэлъыхьащ сабийхэм зэхуэдэ Iэмалхэр иратын папщIэ, республикэм инклюзивнэ щIэныгъэм зыщегъэужьынми гулъытэ зэрыщыхуащIым. Апхуэдэу Гуманитар-техникэ колледжыр хыхьащ ментальнэ ныкъусаныгъэ зиIэхэр егъэджэнымкIэ Урысейм щынэхъыфIи 5-м.

ЗэIущIэм къызэрыщыхагъэщамкIэ, егъэджакIуэхэм фокIадэм ирихьэлIэу ику иту я улахуэр сом 48 626-рэ хъуащ (илъэси 5-м къриубыдэу хуэди 2-кIэ хэхъуащ). «Къуажэ егъэджакIуэ» программэмкIэ IэщIагъэлIу 18 мы гъэм IэнатIэ уващ.

ЗэIущIэм и кIэм, зэрыхабзэу, егъэджакIуэхэр ягъэлъэпIащ щIыналъэ дамыгъэхэмкIэ.

БАГЪЭТЫР Луизэ.

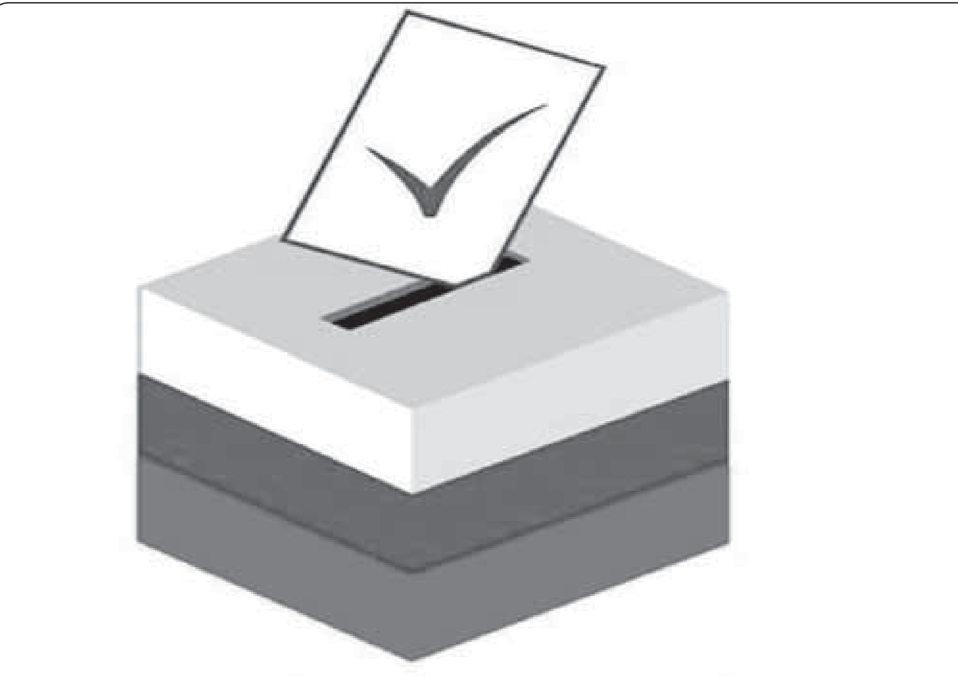

«Захуагъэ здэщыIэ Урысейр» захуагъэ здэщыIэ къэралым и телъхьэщ

«Захуагъэ здэщыIэ Урысей» партым и мурадыр гуащIэрыпсэу цIыху псоми я сэбэп зыхэлъ социальнэ къэрал нэс ухуэнырщ. Абы исын хуейкъым лажьэу, ауэ къилэжьыр зыхуримыкъу тхьэмыщкIэ, къулейсызыгъэм щIыпIэ щиIэнукъым, пенсэ кIуэр адэкIэ зэрыхъунум щIэгупсысын хуейкъым, сабийр школым щигъэкIуэжкIэ, гузэвэнукъым, атIэ гуфIэу пэплъэнущ, IэнатIэ пэрыт псоми псэукIэ зэIузэпэщ щаIэнущ, захуагъэр, зэкъуэтыныгъэр, пщIэ зэхуэщIыныр жылагъуэм я джэлэсу щытынущ.

Къэралымрэ жылагъуэмрэ я гугъуехь псоми дыщыгъуазэщи, хьэкъыу ди фIэщ мэхъу Урысейм и цIыхухэм гъащIэ нэхъыфI зэрахуэфащэр. Партымрэ ди депутатхэмрэ жылагъуэм, цIыху щхьэхуэм я сэбэп зыхэлъ псори екIурэ-ещхьу къызэрагъэпэщынущ, я къалэнхэр зэфIахынущ дэ, ди бынхэм, ди къуэрылъху-пхъурылъхухэм гъащIэ дахэ яIэн папщIэ.

Дзэ Iуэху хэхар йокIуэкI. Абы хэтхэм къыпащэ ди лъэпкъ-лIыхъужьым игъащIэми хэлъа хахуагъэм. Дэ дощIэ: ТекIуэныгъэр ди Iэрылъхьэщ. Нобэ дэри, къэрал псори ди хъумакIуэхэм дахуэсакъын, защIэдгъэкъуэн хуейщ. Партыр иужь итынущ зыуэ щыт къэрал реабилитацэ сертификат лIыхъужьхэм къахудэхыным, СВО-м хэтхэм медицинэ дэIэпыкъуныгъэ, реабилитацэ Iуэхутхьэбзэхэр, санаторэ-курорт зыгъэпсэхупIэр пщIэншэу къаIэрыхьэным; зауэм хэкIуэда, уIэгъэ хъуа ветеранхэм я унагъуэхэм защIэгъэкъуэнымкIэ, ахэр социальнэ и лъэныкъуэкIэ гъащIэм хэзэгъэжынымкIэ, психологие дэIэпыкъуныгъэмкIэ къэрал программэ зэхэт къащтэным. Зауэм и ветеранхэмрэ абыхэм я унагъуэхэм щыщхэмрэ медицинэ Iуэхутхьэбзэхэм, санаторэ-курортхэм щызыкIэлъагъэплъыным ехьэлIауэ льготэхэр хабзэкIэ къахузэгъэпэщыным, псэупIэ яхухэхыным, коммунальнэ Iуэхутхьэбзэм я уасэр ящхьэщыхыным, лэжьапIэ гъэувыным, налог тынымкIэ защIэгъэкъуэным иджыри пытщэнущ. Ди партым и лIыкIуэхэм щIыпIэ-щIыпIэкIэрэ щадоIэпыкъу СВО-м хэтхэм. Апхуэдэу Къэбэрдей-Балъкъэрым и санаторэхэм дзэ Iуэху хэхам и ветеранхэм я узыншагъэм щыкIэлъыдгъэплъащ. Партыр хущIэкъунущ зауэм и ветеранхэр и пIалъэр къэмысу пенсэм кIуэну зэрыхуитым теухуа законыр къегъэщтэным. Апхуэдэуи СВО-м хэкIуэдахэм я щIэблэм ятелъ щIыхуэр щхьэщыхын зэрыхуейр къыхыдолъхьэ.

ШэсыпIэщ нэхъыжьхэм я зэфIэкIымрэ Iущагъымрэ

«Социальнэ захуагъэм и телъхьэ Пенсионерхэм я урысей парт» политикэ партым и щIыналъэ къудамэр Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм къыщызэрагъэпэщащ 2022 гъэм и бадзэуэгъуэ мазэм.

Дэ, Пенсионерхэм я партыр - ди къэралым дрихэкупсэщ. Ди щIэныгъэмрэ зэфIэкIымрэ къэдгъэсэбэпу дэ дыхьэзырщ, ди къару къызэрихькIэ, урысей экономикэм, егъэджэныгъэм, щIэныгъэм, щэнхабзэм зегъэужьыным, цIыхухэм я псэукIэр егъэфIэкIуэным, щIэблэщIэр гъэсэным папщIэ сэбэп дыхъуну. Нэхъыщхьэращи, дэ а псоми дазэрыпэлъэщынур дощIэ.

Ди мурадыр - цIыхухэм я гъащIэр псынщIэу икIи нэрылъагъуу егъэфIэкIуэныр, дызыхуэкIуэ илъэсипщIхэм Урысейм дунейпсо утыкум хуэфащэ увыпIэ щегъэгъуэтыныр зэлъыта хэкIыпIэ пыухыкIахэр гъэбелджылынырщ.

Социальнэ Iуэхухэм хуэунэтIа парту дыщытщи, къыхыдолъхьэ цIыхухэм псэукIэ и лъэныкъуэкIэ зэрадэIэпыкъупхъэ Iэмалхэр, ар зыхуэгъэзахэм нэхъри зедгъэубгъукIэрэ.

Пенсионерхэм я партым и къалэн нэхъыщхьэр нэхъыжьхэм я хуитыныгъэхэр хъумэнырщ, абыхэм я псэукIэр егъэфIэкIуэнырщ. Дэ къыхыдолъхьэ пенсэхэм я инагъымрэ лэжьапщIэ нэхъ мащIэ дыдэмрэ псом япэ хэгъэхъуэн хуейуэ. Хьэкъыу ди фIэщ мэхъу нобэ ар къызэрабж IэмалыщIэхэр къэгупсысын зэрыхуейр, ар зытещIыхьауэ щытыпхъэр бюджет ахъшэр зэгъэзэхуэныркъым, атIэ цIыхур зэпэщу псэун папщIэ зрикъу ахъшэ къыIэрыхьэнырщ.

Пенсионерхэм я партыр и телъхьэщ къэралыр лъэщу, зэпIэзэрыту, хабзэр щылажьэу, къалэнхэр купщIафIэу щагъэзащIэу, социальнэ Iуэхухэр япэ ирагъэщу щытыным.

Дэ дыхущIокъу иджырей урысей жылагъуэр цIыхугъэ, захуагъэ зезыхьэ, зэкъуэт, хэкупсэ зэрытщIыным.

А мурадхэр зэгъэхъулIэныр лIакъуэ псоми я зэхуэдэ къалэнщ!

Нэхъыжьхэм я зэфIэкIымрэ Iущагъымрэ дэтхэнэми и къэкIуэн дахэм и шэсыпIэщ!

«Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэ» зы мандат хэхыпIэ округ №17-м Къэрал Думэм IX зэхуэсыгъуэм и депутатхэм я кандидат Таппасхановэ Аминат Ануар и пхъур

Къэрал Думэм IX зэхуэсыгъуэм и депутатхэм я хэхыныгъэхэм (2026) ирихьэлIэу «Яблоко» партым къигъэлъэгъуа кандидатым игъэхьэзыра программэ:

Мамырыгъэмрэ щхьэхуитыныгъэмрэ папщIэ!

Шынагъуэншэ гъащIэм папщIэ!

Зауэ щымыгъэIэным, дипломатием, мамырыгъэр къызэгъэпэщыным папщIэ!

Ди мурадыр - дунейкъутэ зауэ къэмыгъэхъунырщ!

Шынагъуэ здэщымыIэ, политикэ залымыгъэм пэIэщIэ Урысейм папщIэ!

ЦIыхум и гъащIэр хъумэным, и пщIэм, и щIыхьым, и зэIузэпэщыныгъэм папщIэ!

Ди мурадыр - зэпымычу ефIакIуэ демократие щытепщэ Урысейщ!

Ди жэрдэмхэмрэ гупсысэхэмрэ укъытехуэмэ, «Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэ» зы мандат хэхыпIэ округ №17-м Iэ щыпIэтыну укъыхудоджэ кандидат Таппасхановэ Аминат Ануар и пхъум папщIэ.

*«Урысей Федерацэм и Федеральнэ Зэхуэсым и депутатхэр хэхыным и Iуэху*кIэ» *2014 гъэм мазаем и 22-м къыдэкIа Федеральнэ закон №20-ФЗ-м ипкъ иткIэ тыдодзэ.*

«ДыгъафIэ къалэр» - илъэси 10

Къэрал музыкэ театрым щекIуэкIащ КъБР-м Егъэджэныгъэмрэ щIэныгъэмкIэ и министерствэм и «ДыгъафIэ къалэ» сабий творчествэмкIэ академиер къызэрызэрагъэпэщрэ илъэси 10 зэрырикъум теухуа гуфIэгъуэ зэхыхьэ.

АБЫ хэтащ КъБР-м и Парламентым и УнафэщI **Егоровэ Татьянэ**, КъБР-м и Правительствэм и УнафэщIым и къуэдзэ **Хъубий Марат**, КъБР-м егъэджэныгъэмрэ щIэныгъэмкIэ и министр **Езауэ Анзор**, Абхъаз Республикэм и лIыкIуэхэр, республикэм и Парламентым и депутатхэр, КъБР-м и Правительствэм хэтхэр, къалэхэмрэ районхэмрэ щыIэ егъэджэныгъэ IуэхущIапIэхэм я унафэщIхэр, егъэджэныгъэ IэнатIэм и лэжьакIуэхэр.

ЗэIущIэр къызэIуахащ Урысей Федерацэмрэ Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэмрэ я гимнхэмкIэ.

Хъубий Марат зэхыхьэм хэтхэм фIэхъус псалъэкIэ захуигъэзащ икIи КъБР-м и Iэтащхьэ КIуэкIуэ Казбек и хъуэхъу псалъэхэм къеджащ.

Егоровэ Татьянэ депутатхэм я цIэкIи, езым къыбгъэдэкIыуи академием и егъэджакIуэхэм, еджакIуэхэм, адэ-анэхэм, къэзыухахэм ехъуэхъуащ:

- Илъэсипщ ипэкIэ мыбы Iуэху телъыджэ къыщежьащ - къэхутэныгъэхэм, зэныбжьэгъугъэ быдэм, япэ текIуэныгъэ инхэм я лъабжьэр. «ДыгъафIэ къалэр» Къэбэрдей-Балъкъэрым и егъэджэныгъэ IуэхущIапIэ ныбжьыщIэ дыдэу щытми, ар абы и дамыгъэ нэхъ цIэрыIуэхэм, гъэщIэгъуэнхэм ящыщ хъуакIэщ, псори дызэрыгушхуэ щIыпIэу диIэщ.

БлэкIа илъэсхэм къриубыдэу «ДыгъафIэ къалэм» ныбжьыщIэ мин бжыгъэхэр къыщIигъэкIащ: хэти мыбы щIэныгъэ щызригъэгъуэтащ, хэти и зэфIэкIхэм, Iэзагъым щыхигъэхъуащ, ахэр сыт щыгъуи лъэужьыфIэу, мыхьэнэ зиIэу щытащ, уеблэмэ, цIыхур зэфIэувэнымкIэ, зегъэужьынымкIэ академием сабий куэдым сэбэп яхуэхъуащ.

ИлъэсипщIым къриубыдэу, пэж дыдэу, академиер зэчиифIэхэр зэхуэзышэс центр, сабийхэр я нэр къикIыу къызэкIуалIэ щIыпIэ хъуащ. Урысей олимпиадэхэм, щIыналъэ зэхуаку, республикэ конференцхэм, программэ зэмылIэужьыгъуэхэм, зэпеуэ нэхъ гугъу дыдэхэм щытекIуа, лицейр ехъулIэныгъэкIэ къэзыуха цIыху пщIы бжыгъэхэр, Зыуэ щыт къэрал экзаменхэм балл нэхъыбэ дыдэхэр къыщызыхьахэр - а псори щыхьэт тохъуэ сыт щыгъуи пщIэшхуэ зыхуащI фи лэжьыгъэр зэрыкупщIафIэм.

КъБР-м и Парламентым и УнафэщIым къыхигъэщхьэхукIащ лэжьакIуэ гупымрэ «ДыгъафIэ къалэм» и унафэщIхэмрэ зэгурыIуэу зэрылажьэр, абы щхьэкIи фIыщIэ яхуищIащ:

- Мыбы егъэджакIуэхэм щрагъаджэ къудейкъым, атIэ сабиигур щIэныгъэм хуагъэхъуапсэ, ягъэгушхуэ, я къэухьым нэхъри зрагъэужьыным хуагъэпабгъэ. ФIыщIэ ин фхузощI фи къару фемыблэжу фызэрылэжьам папщIэ. ФIыщIэ яхуэщIыпхъэщ академием и еджакIуэхэм, ар къэзыухахэм, фэ фщыщ дэтхэнэми - мурадрэ тегушхуэныгъэрэ фиIэщ, фи ехъулIэныгъэхэмкIэ сыт щыгъуи дывогъэгуфIэ. Дауи, апхуэдэ псалъэхэр яхуэфащэщ пщIэ зыхуэтщI адэ-анэхэм, дзыхь къызэрыдагъэзым, ди Iуэхур къызэрыддаIыгъым папщIэ.

Шэч къытесхьэркъым илъэс къэс «ДыгъафIэ къалэр» зэманым къигъэув IуэхугъуэщIэхэм пэлъэщу кIуэ пэтми нэхъ зэрефIэкIуэнум, зэрырагъаджэ унэтIыныгъэхэм зэрызрагъэубгъунум, ди щIэблэм я зэфIэкIым нэхъри хагъэхъуэнымкIэ, ар гъащIэм къыщагъэсэбэпынымкIэ Iэмал нэхъыбэж зэраритынум.

Хабзэубзыху органым и унафэщIыр къызэхуэсахэм ехъуэхъуащ академием и юбилеймкIэ, къэхутэныгъэщIэхэмрэ ехъулIэныгъэфIхэмрэ яIэну зэригуапэр къыхигъэщу.

Егоровэ Татьянэ къалэн гуапэ игъэзэщIащ а махуэм: КъБР-м и Парламентым и ЩIыхь тхылъыр иритащ сабий зэчиифIэхэм щадэлажьэ лицейм и егъэджакIуэ Малкаровэ Кристинэ, Сабийхэм щIэныгъэ гуэдзэн щрагъэгъуэт центрым и методист нэхъыжь МэшылI Анзор, абы и егъэджакIуэ Науянис Эленэ сымэ.

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Парламентым и УнафэщIым и ФIыщIэ тхылъхэр иратащ лицейм и методист Бэджыдэ Ларисэ, Сабийхэм щIэныгъэ гуэдзэн щрагъэгъуэт центрым и егъэджакIуэхэу Веремеенкэ Викториерэ Ульбашевэ Раметэрэ.

Зэхыхьэм архив дэфтэрхэр, IуэхущIапIэм щекIуэкI лэжьыгъэм и унэтIыныгъэ нэхъыщхьэхэр утыку къыщрахьащ, къызэхуэсахэм я нэгу зрагъэужьащ.

КъБР-м и Парламентым и пресс-IуэхущIапIэ.

Дунейм щыхъыбархэр

Сом меларди 4-м щIигъу

Урысейм и щIыналъэщIэхэм псэукIэр тэмэму щызэтеублэжа хъун папщIэ къэралым лэжьыгъэшхуэ ирегъэкIуэкI. УФ-м и Правительствэм и гъэтIылъыгъэ фондым къыхэкIыу Луганск цIыхубэ республикэмрэ Херсон областымрэ сом меларди 4-м щIигъу хуаутIыпщынущ.

МЫЛЪКУР трагъэкIуэдэнущ щIыналъэхэм я псэупIэ-коммунальнэ IуэхущIапIэхэр къэгъэщIэрэщIэжыным: зыхуэныкъуэ Iэмэпсымэхэр къащэхунущ, зэгъэпэщыжыныгъэ лэжьыгъэхэр ирагъэкIуэкIынущ, хуабэрэ псыкIэ къызэзыгъэпэщ IэнатIэхэм я деж къащытехуа щIыхуэхэр япшыныжынущ.

«Апхуэдэ дэIэпыкъуныгъэм Iэмал къаритынущ псэупIэ-коммунальнэ IуэхущIапIэхэм къепха IэнатIэхэм я лэжьыгъэр тэмэму екIуэкIынымкIэ, инженер коммуникацэхэр бжьыхьэ-щIымахуэ лъэхъэнэм и чэзум хуэгъэхьэзырынымкIэ, а щIыналъэхэм щыпсэухэм я псэукIэр зэтеублэжынымкIэ, хьэрычэтыщIэ Iуэхум и проектхэм зригъэужьынымкIэ, щIэхэр къызэIуихынымкIэ», - жиIащ УФ-м и Правительствэм и УнафэщI Мишустин Михаил.

Гъуэгу шынагъуэншагъэм хигъэхъуэнущ

2027 гъэм гъатхэпэм и 1-м щегъэжьауэ шоферхэм яхуэгъэза хабзэщIэм лэжьэн щIидзэнущ. Абы къызэригъэлъагъуэмкIэ, цIыхум узыфэ шынагъуэхэр, психикэ ныкъусаныгъэхэри яхэту, иIэу къахутамэ, машинэр кърихуэкIыну хуитыныгъэ зэриIэм щыхьэт техъуэ и тхылъым къару имыIэжу къалъытэнущ.

УФ-м и Къэрал Думэм узыншагъэр хъумэнымкIэ и комитетым и унафэщI Леонов Сергей зэрыжиIамкIэ, мы зэманым ведомствэхэр хъыбарымкIэ зэрызэхъуэжэну Iэмалхэр яубзыху. Медицинэ IуэхущIапIэхэм шоферхэм машинэр къехуэкIыным зэран хуэхъуну узыфэхэр яIэмэ, псалъэм папщIэ эпилепсие иIэмэ, и психикэм дагъуэ хуащIамэ, и нэхэм фIыуэ ямылъагъумэ, абы и щытыкIэр зыхуэдэр МВД-м ирагъэщIэн хуейщ. Абы иужькIэ мазищым къриубыдэу зи мычэзу медицинэ къэпщытэныгъэхэр ирагъэкIуэкIыну къыхураджэнущ.

Шыщхьэуiум и 25, *гъубж*

♦Дзыгъуэнэфым и дунейпсо махуэщ

♦1530 гъэм къалъхуащ Рюриковичхэ ящыщ япэ урыс пащтыхь, адыгэпщ Идар Темрыкъуэ и малъхъэ Иван IV Грознэр.

♦1960 гъэм къалъхуащ нейрохирург, медицинэ щIэныгъэхэмкIэ доктор, КъБР-м щIэныгъэмкIэ щIыхь зиIэ и лэжьакIуэ **Семэн Жаннэ**.

♦1966 гъэм къалъхуащ публицист, КъБР-м щIыхь зиIэ и журналист **Къэзанш Людмилэ**.

Дунейм и щытыкIэнур

«pogoda.yandex.ru» сайтым зэритымкIэ, республикэм уэшх къыщешхынущ. Хуабэр махуэм градус 26 - 28-рэ, жэщым градус 19 - 20 щыхъунущ.

Шыщхьэуiум и 26, *бэрэжьей*

♦Абхъазым и щхьэхуитыныгъэм и махуэщ

♦1908 гъэм Тыркум япэ Адыгэ Хасэ къыщызэрагъэпэщащ.

♦1947 гъэм къалъхуащ педагогикэ щIэныгъэхэмкIэ доктор, Педагогикэ егъэджэныгъэмкIэ дунейпсо академием и член-корреспондент **Зэгъэщтокъуэ Хьисэ**.

♦1952 гъэм къалъхуащ «Тетраграф» ООО-м и унафэщIу щыта, ДАХ-м и саугъэтыр зыхуагъэфэща **Шакъ Елбэрд**.

Дунейм и щытыкIэнур

«pogoda.yandex.ru» сайтым зэритымкIэ, республикэм уэшх къыщешхынущ. Хуабэр махуэм градус 24 - 26-рэ, жэщым градус 18 - 19 щыхъунущ.

Къытхэхъуащ

Дыгъуасэ Къэбэрдей-Балъкъэрым къыщалъхуащ сабий 27-рэ. Абыхэм ящыщу 17-р хъыджэбз цIыкIущ, 10-р щIалэщ.

ШыщхьэуIум зэрыщIидзэрэ щIыналъэм дунейм къыщытехьащ сабий 594-рэ, илъэсым и пэщIэдзэм щегъэжьауэ 5731-рэ.

Зыгъэхьэзырар **ЩХЬЭЩЭМЫЩI Изэщ.**

Лъэпкъ Iущыгъэ:

МэжэщIалIэм къэрабгъэри лIыхъужь ещI.

Ислъамым и нур

ПлIанэпэр зыгъэхьэзырар ЧЭРИМ Марианнэщ

ЛІэужьыгъуищу цІыхухэр зэхедз

Щихь гуэрым жиIауэ къаIуэтэж: «ЦIыхухэр лIэужьыгъуищу зэхедз: губзыгъэхэр, ныкъуэдэлэхэр, делэ дыдэхэр. Губзыгъэм и къарур дунеягъэми ахърэтми ятрегъэкIуадэ. Ныкъуэдэлэр дунеягъэм е ахърэтым фIэкIа телажьэркъым. Делэ дыдэм а тIури къыфIэмыIуэхуу, и щхьэр трегъэу».

А ЖЫIЭГЪУЭ шэрыуэр поджэж илэрей къыдэкIыгъуэм зи гугъу щытща Гъэзэлий Iэбу Хьэмид и «Хьэл мыхъумыщIэхэр» тхылъым. «Мылъкур хущхъуи щхъухьи зыхэлъ блэм ещхьщ, - жеIэ щIэныгъэлым. - Абы зэранигъэуи фIыгъэузи къыхуихьыфыну щыгъуазэм и Iейм зыщихъумэрэ, и фIыр зыIэригъэхьэнущ». «Быдагъэр, нэпсеягъэр, цIыхухэм пщIэ зыхуегъэщIын нэрыгъыр зэрымыщIагъуэм теухуауэ» – арщ и фIэщыгъэр адэкIэ къакIуэ хьэдисхэр къызыхэтха 4-нэ томым.

1. «Мылъку угъуеинымрэ щIэнэщIынымрэ цIыхугум фэрыщIыгъэ щагъэкI, псым удзыр зэригъэкIым хуэдэу».
2. «Мэл гуартэм хаутIыпщхьа дыгъужь мэжэлIахэм зэранигъуу къахынур нэхъ мащIэщ, мылъкумрэ пщIэмрэ хуэпабгъэным цIыхум и фIэщхъуныгъэм иригъэIэщIэ».
3. «Фэ фи ужькIэ къэхъунухэм мы дунейм хъугуэфIыгъуэу тетыр зрахьэлIэу, шы лъэпкъыгъуэфIхэм шэсу, хьыджэбз тхьэIухудхэр щхьэгъусэу къашэу, щыгъын дахэ зэмыфэгъужыхэр зэхуэпэу цIыху гуп яхэтынущ. МащIэкIэ загъэщIынукъым абыхэм я ныбэхэм, я псэхэр куэдым арэзы ищIынукъым. Дунеягъэм зратыпэнурэ, нэхъущым щыщIэдзауэ пшапэр зэхэуэху, абы и Iуэху фIэкIа зэрахуэнукъым. Я Тхьэм и пIэкIэ, ар тхьэпэлъытэ ящIынущ, абы и унафэхэр ягъэзэщIэу, и щхьэщыфIэфIагъым зыдагъэщу. Араци, мис, Абдулыхь и къуэ Мухьэмэд а зэманым нэсынухэм яжреIэ: сэлам евмых ахуэрдэхэм, я сымаджэхэм фащIэмыупщIэ, я хьэдэхэр ядыщIэвмылъхь, я нэхъыжьхэми фафIэмылIыкI. Ар зыщIэм ислъам диным и лъэр щIиуду арац».

Бегъымбар лъапІэр къызыхэкІар

ЛIыкIуэ лъапIэу щэлатымрэ сэламымрэ зэхар, и адэм и адэшхуэм и цIэр зезыхьэ бану Хьэшим (Хьэшим и къуэхэр) лIакъуэм къыхэкIащ. Къусэй псэуху пщIэ иIэу зэрихьэ пщэрылъхэм язт хьэжыщI кIуэхэр гъэшхэнымрэ псы ефэнымри, ар Хьэшимрэ и пщэ къыдэхуащ. Ар дунейм ехыжа нэужь, а къалэнхэр япэщIыкIэ абы и къуэш Iэл-МутIэлиб Iэрыхьащ, абы иужькIэ Хьэшим и бынхэм къахуэнащ. Ислъам диныр къыщыунэхуа зэманым а къалэныр абыхэм ягъэзэщIэрт.

ХЬЭШИМ езым и зэманым псэуахэм пщIэ лей къызэрыхуащIымкIэ къахэщ цIыхуу щытауэ жаIэж. Абы щIакхъуэ иущыхуейрт, лым хигъэзэрыхьырти, апхуэдэу ища сэридымкIэ (хьэнтхупс лIэужьыгъуэ - Ч. М.) цIыхухэр игъашхэрт, и цIэ лейри къызытекIар арац: «хьэшим» псалъэм и мыхьэнэр «зыкъутэ» къокI. И цIэ дыдэр Iэмрщ. Аращ хабзэу къэзыублар илъэс къэс щэн-щэхуэн Iуэхум кIэ чэрэуанитI зэгъэпэщыныр: зыр щIымахуэм Йеменым кIуэрт, адрейр гъэмахуэм – Шамым.

Хьэшим теухуауэ къаIуэтэжхэм къыдагъэщIэ ар щэн-щэхуэн IуэхукIэ Шамым ежьауэ, Йэсриб (Мадинэ къалэм ислъамым ипэкIэ зэрихьэу щыта цIэр – Ч.М.) нэса нэужь, «нджар» лъэпкъым щыщ Iэмр ипхъу Салмэ щхьэгъусэ къыззришаш. ЦIыхубзыр хьэлъэ хъуауэ къигъанэри, Хьэшим адэкIэ Щам кIуэ гъуэгум теувэжащ, ауэ Гъэзэ деж и гъащIэр щиухащ. Йэсриб къэна Салмэ щIалэ цIыкIу щигъуэтым, абы Шэйбэ фIащат, и щхьэцым тхъугъэ (шэйб) хэту къызэралъхуам щхьэкIэ. Мэчэм щыпсэу и адэ къуэшхэр Iуэхум щымыгъуазэхэу, сабийр Мадинэ дэс и анэ шыпхъухэм я деж къыщыхъуащ. Iуэхур апхуэдэу екIуэкIащ щIалэ цIыкIур илъэсибл е илъэсий хъуху. Зэман дэкIыу сабийм и хъыбар и адэ къуэш Iэл-МутIэлиб хуахьа нэужь, ар Йэсриб кIуэри, щIалэ цIыкIур Мэккэ ишащ. Сабийр зылъэгъуахэм ар япэщIыкIэ МутIэлибым и пщылI (хьэбд) я гугъэри, Хьэбдул МутIэлибкIэ еджэн щIадзати, Iуэхур зэхэкIа нэужьи, щIалэр а цIэм къытенащ.

Хьэбдул МутIэлиб и ныбжь ит псоми къахэщырт бжьыфIагърэ лъагагъкIэ, мэккэдэсхэм пщIэ нэхъ зыхуащI цIыхухэм ящыщт. Къурэйшхэм я нэхъыжьу зэрыщытым къыхэкIыу, абы и пщэ къыдэхуэрт щэн-щэхуэн IуэхукIэ Мэккэ икIыу гъуэгу теувэ чэрхэр зэригъэпэщыныр. ЦIыху щыпкъэу икIи хьэлэлу зэрыщытым къыхэкIыу, Мэккэ щыцIэрыIуэ Хьэбдул МутIэлиб цIэ лейуэ «Фэйад» («къыщхьэприкIыкI») фIащауэ щытащ. Абы и Iэнэм текIа ерыскъы зыхурагъэхьыр тхьэмыщкIэхэм я закъуэтэкъым, атIэ псэущхьэхэми бзухэми я Iыхьэ ялъысырт. Аращ абы «тафэм цIыхухэр, бгыщхьэхэм псэущхьэхэмрэ бзухэмрэ щызыгъашхэ» щIыфIащар.

Хьэбдул МутIэлибт зылъысар Мэккэ къалэм къурэйшхэм япэ щыпсэуахэр щыдэкIыжым ягъэгъущыжа Зэмзэм псынэр къыщIэгъэщыжын пщIэр. А унафэр абы пщIыхьэпIэкIэ къыхуэкIуат, псынэр зыхуэзэ щIыпIэри ирагъэлъагъуу.

Пылым епхауэ хэIущIыIу хъуа Iуэхугъуэр Хьэбдул МутIэлиб псэууэ къэхъуащ. Чабэр якъутэн мурадкIэ эфиоп тепщэ Абрэхэ Iэл-Iэшрам зи пашэ зауэлI мин 60 Йеменым къикIри Мэккэ къэкIуат, дзэм дэщIыгъуу пыл зыбжани къыздрашажьэри. Ахэр Муздэлифэрэ Минэрэ я зэхуакум дэт Мухьэссир псыхъуэм къэсу къалэм теуэну загъэхьэзыра къудейуэ, Алыхьым абыхэм ятIэ шыкъырхэр зыIэщIэлъ бзу хъушэшхуэхэр яриутIыпщри, зауэлIхэр «тхьэмпэ гъэныщкIуахэм» (105: 5) ещхь ящIат. А псор къыщыхъуам, ЛIыкIуэ лъапIэу щэлатымрэ сэламымрэ зэхар дунейм къытехьэным мазитI иIэж-имыIэжт.

Бегъымбар лъапIэм и адэ Абдулыхь, Хьэбдул МутIэлиб и бынхэм я нэхъыфIу икIи я нэхъ щэныфIэу щытащ, езыми ар адрейхэм нэхърэ нэхъыфIу илъагъурт. КъинэмыщIауэ, Абдулыхьт къурмэн ящIыну къызытехуар. Ар зэрыхъуар мыпхуэдэущ. Хьэбдул МутIэлиб Зэмзэм псынэр къыщIигъэщыжыным яужь иту, псыр къызыщIэж мывэхэм сынос щыжиIэм, къурэйшхэр къыщыхьащ. АпхуэдизкIэ гугъу ирагъэхьати, Хьэбдул МутIэлиб тхьэ иIуат Алыхьым къуипщI къритрэ ахэр езыр къахъумэфын хуэдизу балигъыпIэ иувэхэмэ, Iэмал имыIэу ящыщ зыр къурмэн ищIыну (а зэманым апхуэдэ хабзэ иджыри щыIэт – Ч.М.). ЗыщIэхъуэпсар къехъулIа нэужь, пхъэидзэ ищIри, къурмэныпхъэ хъуну Абдулыхьым къытехуащ. Арати, Хьэбдул МутIэлиб щIалэр Чабэм деж ишащ и тхьэрыIуэр игъэзэщIэну, ауэ къурэйшхэм, псом хуэмыдэу езым и къуэшхэмрэ и адэ къуэшхэмрэ, ар къыщыхуамыдэм, и къуэм и пIэкIэ махъшищэ къурмэн ищIауэ щытащ.

Абы къыхэкIыу, Бегъымбар лъапIэр зэуэ къурмэныпхъэ хъуауэ щыта цIыхуитIым я щIэблэ мэхъу – Исмэхьилрэ Абдулыхьрэ. Къурмэн зыщIатаитIым я щIэблэщ жыпIи хъунущ, сыту жыпIэмэ, Исмэхьилым и пIэкIэ мэл, Абдулыхьым и пIэкIэ махъшищэ къурмэн ящIащ.

Хьэбдул МутIэлиб и къуэм щхьэгъусэ хуищIыну къыхихар Уэхьб ипхъу Iэминэщ. КъызыхэкIа и лъэныкъуэкIэ, къурэйш бзылъхугъэхэм абы нэхърэ нэхъ лъагэ яхэттэкъым. Iэминэ и адэ Уэхьб бану зухьрэ лIакъуэм я нэхъыжьт. ЛъэныкъуитIыр зэгурыIуа нэужь, Абдулыхь Iэминэ Мэккэ щхьэгъусэ щыхуэхъуащ. АрщхьэкIэ куэд дэмыкIыу, Хьэбдул МутIэлиб щэн-щэхуэн IуэхукIэ Мадинэ къалэм е Щамым иутIыпща и къуэр къэкIуэжу гъуэгу здытетым, и псэр хэкIри, Iэн-Нэбихьи Зубйани лъапсэм пэгъунэгъуу щыщIалъхьащ. Ар ЛIыкIуэ лъапIэу щэлатымрэ сэламымрэ зэхар дунейм къытехьэн и пэ къэхъуауэ хуагъэфащэ.

Лъэпкъымрэ лІакъуэмрэ

ХьиджрэмкIэ 1448 гъэм, рабиел-Iэууэлым и 12-м, Бегъымбар лъапIэу щэлатымрэ сэламымрэ зэхар дунейм къыщытехьа Мулид махуэ хъужым техуащ ди нобэрей къыдэкIыгъуэр. Алыхьталэм къигъэщIахэм я нэхъыфIым теухуауэ нэхъыбэ зэзгъэзэщIэнт жызыIэм куэдкIэ хуэщхьэпэнущ Мубарэкфурий Сафи Iэр-Рэхьман «Щэлатымрэ сэламымрэ зэха Бегъымбар лъапIэм и гъащIэр» зыфIища тхылъыр. АдэкIэ къакIуэр абы щыщ пычыгъуэщ:

ЛIЫКIУЭ лъапIэр къызыхэкIа къудамэм зэреджэр къурэйшщ, ар хьэрып лъэпкъхэм я нэхъ лъагэу къалъытэ. Езы «къурэйш» псалъэм и гугъу пщIымэ, ар Малик и къуэ Фихьр е Кинанэ и къуэ Iэн-Нэдр и цIэ лейуэ щытащ. А лъэпкъым къыхэкIа псори е пашэт, е пщIэ зиIэ цIыхухэт. Ауэ абыхэми Къусэй къахощ, и цIэ пэж дыдэр Зэйдщ. Къусэйщ къурэйшхэм ящыщу япэу Чабэм кIэлъыплъын щIэзыдзар, абы Чабэм и IункIыбзэхэр Iэщlэлъу, щIыхьэну хуейхэм езым яхуIуихыу щытащ.

Ардыдэращ къурэйшхэр Мэккэм къэзышэу дэзыгъэтIысхьар, абы ипэкIэ ахэр адрей лъэпкъхэм яхэсу къалэм и щIыпIэ зэхуэмыдэхэм щыпсэуащ. КъинэмыщIауэ, Къусэйщ хьэжыщI кIуэхэр ягъэшхэну, псы ирагъэфэну гупыж зыщIар, абыхэм яхухэхауэ ерыскъы япщэфIу, чыцIыбжьэм, фом е жызумым къыхэщIыкIа псыIэфIхэр хуагъэхьэзырурэ фэндхэм хуракIэу хабзэ къезыгъэублар.

Къусэй Чабэм и ищхъэрэкIэ унэ щиухуат къурэйшхэм я зэхуэсыпIэу, я хасэхэр щрагъэкIуэкIыу. Нэчыхь псори щатх, цIыхубэм ехьэлIа Iуэхугъуэ псори щызэфIах а унэр цIыху куэд зэкIуалIэ щIыпIэ хъуат. Абы ищIыIужкIэ Къусэй дзэпщу щытащ икIи абы и унафэкIэт зэуэн зэрыщIадзэр. Ар цIыху жумарту, зэпIэзэрыту, и лъэпкъэгъухэм я деж пщIэ щиIэу къекIуэкIауэ къаIуэтэж.

Дунейм ехыжахэм тхьэ зэрахуелъэІур

Алыхьу си Тхьэ! Узэрызакъуэм, уи ЛIыкIуэ Мухьэмэду щэлатымрэ сэламымрэ зэхам къихьа щIэныгъэр зэрыпэжым щыхьэт техъуарэ муслъымэн диным иту дунейм ехыжа псоми, цIыхухъухэми цIыхубзхэми, я гуэныхьхэр къахуэгъэгъу.

Алыхьу си Тхьэ! КъухьэпIэр КъуэкIыпIэм зэрыпэIэщIэм хуэдэу, щIы ахэр я щыуагъэхэм япэIэщIэ.

Хьэрш лъапIэм и тепщэ! КъадэIэпыкъу абыхэм, Мункэррэ Нэкиррэ я упщIэхэм жэуап щраткIэ.

ДунеягъэкIэ яфIэкIуэдахэм я пIэкIэ, Уэ яхуэхъу абыхэм псэм и щIасэ, дэIэпыкъуэгъу, хъумакIуэ.

ФIэщхъуныгъэкIэ абыхэм папщIэ зыныпхуэзыгъэзахэм я тхьэлъэIум къыпэджэж, жэуап къет. Уи гущIэгъушхуэм и хьэтыркIэ, ялъыгъэс абыхэм фIыгъуэрэ насыпрэ.

Я Алыхь! Ди лIахэр мащэ зэвым къихи, унэ Iэхуитлъэхуитхэмрэ сэрей дахэхэмрэ гъэIэпхъуэ, хьы ахэр пхъэщхьэмыщхьэм кърищэх жыг банэншэхэм я жьауэм, псыежэххэм я Iуфэм.

Я Алыхь! ЯхуэщI абыхэм я нэкIухэр дахащэ, я Тхьэм Iуплъэным хуэпIащIэ.

Алыхьу си Тхьэ! Я гуэныхьхэр къахуэгъэгъу, яхудэчых, тезырхэр ящхьэщых! ЯхуэщI абыхэм я екIуэлIапIэр махуэ, я щIыхьэпIэр дахэ. Щыгъын хужьым бжьыгъэр зэрикIыжым хуэдэу, псырэ уэс щIыIэмылкIэ я псэхэр яхуэгъэкъабзи, я щыуагъэхэмрэ псэкIуэдхэмрэ якIэрыхыж.

Я Алыхь! Яхуэхъуэж ди япэ ищахэм я унэр нэхъ унэфIкIэ, я Iыхьлыр нэхъ IыхьлыфIкIэ, я кхъэлъахэри нэр здынэплъысым хуэдизкIэ яхуэузэщI.

Я мащэр жэнэт хадэ яхуэщI, ар жыхьэнмэ мащэ, ди Тхьэ, яхуумыщI.

Алыхьу си Тхьэ! КъахуэщIыж абыхэм дунейм щашэчам къыпэкIуэн тыгъэ, къащыщIа псори нэхъыфIкIэ яхуэхъуэж. Ахэр зыфIэкIуэда я Iыхьлыхэм тэмакъкIыхьагъ къети, я гуауэр ящыгъэпсынщIэ.

Я Алыхь! Мы тхьэлъэIур зыхуэтIэтыр *(и цIэр къипIуэ хъунущ)* фIым хуэерыщу щытамэ, езыми дэри ди фIым тхухэгъахъуэ. Iейм хуэерыщу щытамэ, езыми дэри Iейуэ тIэщIэщIар къытхуэгъэгъу.

Я Алыхь, ди лIахэм я тхылъыр я Iэ ижьым къыIэщIегъэлъхьэж, я IуэхущIафэхэр хьисэп тыншкIэ къегъэпщытэж. ЯхуэщI абыхэм ятелъ щIыр щабэ, жэуапым я нэхъыфIыр къаIурылъхьэ, я мащэр нэхурэ хуиту, я хэщIапIэр махуэу, Жэнэтыр псэупIэрэ екIуэлIэжыпIэу къалъыгъэс.

Я Алыхь, игъапсэ абыхэм я мащэм нэхурэ нуррэ, ар хуитыныгъэрэ гуфIэгъуэкIэ гъэнщI, езыхэри шэхьид хъуарэ насыпыфIэу кхъэм щIэлъынухэм ящыщ щIы, дэри абыхэм дащыIубгъэщIэжкIэ, гущIэгъу къытхуэщI.

Уи гущIэгъум и хьэтыркIэ дынолъэIу, Дунейуэ щыIэм я Тхьэ!

Алыхьым и сэламыр ялъыус ди тепщэу Мухьэмэд, абы и Iыхьлымрэ и щэхьабэхэмрэ псоми.

ФокІадэм и нэмэз щІыгъуэхэр

● Фи лъэIукIэ

Махуэхэр	Пщэдджыжьыр	Дыгъэр къыщыщIэкIыр	Шэджагъуэр	Ичындыр	Ахъшэмыр	Жасыр
1 гъубж	03.59	05.29	12.16	15.54	18.44	20.28
2, бэрэжьей	04.00	05.30	12.15	15.53	18.42	20.26
3, махуэку	04.01	05.31	12.15	15.52	18.40	20.24
4, мэрем	04.03	05.33	12.15	15.51	18.38	20.22
5, щэбэт	04.04	05.34	12.15	15.51	18.37	20.20
6, тхьэмахуэ	04.05	05.35	12.14	15.49	18.35	20.18
7, блыщхьэ	04.06	05.36	12.14	15.47	18.33	20.16
8, гъубж	04.07	05.37	12.13	15.46	18.31	20.14
9, бэрэжьей	04.08	05.38	12.13	15.45	18.29	20.12
10, махуэку	04.09	05.39	12.13	15.44	18.28	20.10
11, мэрем	04.10	05.40	12.12	15.43	18.26	20.08
12, щэбэт	04.11	05.41	12.12	15.42	18.24	20.06
13, тхьэмахуэ	04.13	05.43	12.11	15.40	18.22	20.04
14, блыщхьэ	04.14	05.44	12.11	15.39	18.20	20.02
15, гъубж	04.15	05.45	12.11	15.38	18.19	20.00
16, бэрэжьей	04.16	05.46	12.10	15.37	18.17	19.58
17, махуэку	04.17	05.47	12.10	15.35	18.15	19.56
18, мэрем	04.18	05.48	12.10	15.34	18.13	19.54
19, щэбэт	04.19	05.49	12.09	15.33	18.11	19.52
20, тхьэмахуэ	04.20	05.50	12.09	15.31	18.09	19.50
21, блыщхьэ	04.22	05.52	12.09	15.30	18.08	19.48
22, гъубж	04.23	05.53	12.08	15.29	18.06	19.46
23, бэрэжьей	04.24	05.54	12.08	15.28	18.04	19.44
24, махуэку	04.25	05.55	12.08	15.27	18.02	19.42
25, мэрем	04.26	05.56	12.07	15.25	18.00	19.40
26, щэбэт	04.27	05.57	12.07	15.24	17.58	19.38
27, тхьэмахуэ	04.28	05.58	12.07	15.23	17.57	19.37
28, блыщхьэ	04.30	05.59	12.06	15.21	17.55	19.35
29, гъубж	04.31	06.01	12.06	15.20	17.53	19.33
30, бэрэжьей	04.32	06.02	12.06	15.19	17.51	19.31

Къэбэрдей-Балъкъэрым и Муслъымэнхэм я IуэхущIапIэм къыдитащ.

● Щэнхабзэ

Щхьэгъум Борис и унэ-музейм

Бахъсэнёнок (Къэсейхьэблэ) къуажэм дэт Щэнхабзэмк1э унэм иджыблагъэ зэхыхьэ щхьэпэ щекIуэкIащ. Ар къызэзыгъэпэщар а IэнатIэм илъэс 55-рэ хъуауэ пэрыт, 1969 гъэм Налшык щекIуэкIа телефестивалым и дипломант, 1974 гъэм республикэм къыщызэрагъэпэщауэ щыта «Мамырыгъэмрэ лэжьыгъэмрэ» уэрэд зэпеуэм и лауреат, Челябинск областым хыхьэ Миасс къалэм 1976 гъэм цIыхубэ уэрэдхэр щыжыIэнымкIэ щекIуэкIа зэпеуэм къыщыхэжанык1ауэ щыта КъБР-м щэнхабзэмкIэ щIыхь зиIэ и лэжьакIуэ, уэрэджыIакIуэ Щхьэгъум Борисщ. Абы и унэ-лъапсэм деж унэ-музей къыщызэIуихащ, адыгэхэм пасэм къагъэсэбэпу щыта хьэпшыпхэр щIэлъу.

ЗЭХЫХЬЭМ хэтащ Аргудан къуажэм дэт курыт еджапIэ №1-м и унафэщI Хьэлыших Маритэ, Дзэлыкъуэ щIыналъэм хыхьэ Шордакъ къуажэм дэт курыт еджапIэм урысыбзэмрэ литературэмкIэ и егъэджакIуэ Къардэн Анжелэ, а школым щыщ ныбжьыщIэ цIыкIухэр, нэгъуэщIхэри.

НыбжьыщIэхэм зыкъызэрагъэлъагъуэм ирагъэплъын, я нэгу зрагъэужьын мурадкIэ къррагъэблэгъат гугъуехь куэд зи нэгу щIэкIа, лэжьыгъэ хьэлъэм пэрыта нэхъыжьыфIу зи лъэ зэрихьэхэр.

Пшыхьыр иуха нэужь абы хэтахэр Щхьэгъум Борис ишащ и лъапсэм и зы кIапэ деж щиухуа унэ-музейм. Ар къызэрызэIуихрэ куэд мыщIами, цIыху куэд абы зыщаплъыхьыну хунэсакIэщ, щIэлъ хьэпшыпхэр яфIэгъэщIэгъуэнщ. Езы Бориси хьэщIэ фIэфIщи, «зы махуэ цIыху къысхуэмыкIуамэ, зыгуэр схущыщIэу къысщохъу», - жеIэ нэхъыжьыфIым.

Щхьэгъум Борис и тхыдэщым теухуауэ къыджиIахэм фыщыдгъэгъуэзэнщ.

- Дунейм тету къыщIэкIынкъым мурад гуэр зимыIэ. Сэ илъэс куэд хъуауэ си гуращэт си лъапсэм унэ-музей къыщызэIусхыну, фэеплъ лъэужь щIэблэм къахуэзгъэнэну, Мы хьэпшыпхэр зэхуэхьэсын зэрыщIэздзэрэ илъэс 28-м щIегъу. Махуэ къэс жыхуаIэм хуэдэу хьэпшыпыжьхэр къысхуашэ, къысхуахь икIи зигу пыкIыу къызэзытхэм фIыщIэшхуэ яхузощI икIи зэхуэсхьэсын мурад сиIэу сыкъыщищIэм, япэ дыдэ тыгъэ къысхуэзыщIар Ерджокъуэ Iэмырбийщ. Абы и адэм и фэеплъ адыгэ къамэм музейм увыпIэ щиубыдащ псом япэ. КIэлъыкIуэу Шырыт Мышонэ къысхуэупсащ. Адыгэшым ехьэлIа Iэпслъэпс куэд къызитащ абы. Апхуэдэуи, хьэпшып хьэлэмэт къезыхьэлIахэм ящыщщ Шакъ Iэдэм, Бэрэздж Заурбий, Гъут Зулъкъарней, Нартокъуэ Мурат, Щхьэгъум Хьэсэн, Цагъэ Музэчыр, Бахъсэн къалэ щыпсэу Алокъуэ Исуф, Ерыджокъуэ Мухьэмэд, Балэ Лидэ сымэ, нэгъуэщIхэри.

Си музейм и лэжьыгъэм я нэIэ къытетщ си гъунэгъуныбжьэгъу щIалэхэу Хьэтэжьыкъуэ Хьэсэнбий, Гъубжокъуэ Мухьэмэд, Уэзы Леонид сымэ. Си лэжьэгъу ныбжьыщIэ Къунаш Марьянэ ЩэнхабзэмкIэ унэм и унафэщIщ. Сыт хуэдиз Iуэху къэсIэтми а пщащэр си Iэпэгъущ. ФIыщIэ ин хузощI Марьяни ар зыгъэса и адэанэми. Хабзэмрэ бзэмрэ игъэубзэрабзэу, и гуращэм и Iэр техуэу псэуну си гуапэщ хъыджэбз щэныфIэр.

КъинэмыщIауэ, фIыщIэ хуэсщIыну сыхуейщ къуажэ администрацэм и унафэщI Абрэдж Хьэутий. ЩIалэщIэм сытым щыгъуи зыкъысщIегъакъуэ. Нобэрей зэхыхьэм кърихьэлIа нэхъыжьыфIхэм еттыну щIыхь тхылъхэр зыгъэхьэзырари аращ.

Нобэ «Пасэрей пэш» зыфIэсщам къедгъэблэгъа нэхъыжьыфIхэр зи цIыкIугъуэр зауэ нэужь лъэхъэнэм хиубыдахэм ящыщщ. Колхозым хэта гугъуехьакIуэхэм пщIэ лей яхуэфащэщ. ЩIымахуэ уаем нартыху къыдэпчыжу, губгъуэм уилэжьыхьу уитын жыхуэпIэр къызэрымыкIуэу гугъут. Лэжьыгъэ хьэлъэм къикIуэт ямыщIэу пэрыта нэхъыжьыфIхэм фIыщэ ин фхузощI, фи лъэ фызэрихьэу, нобэ нэхъыкIэ фымыхъуу, фи щIэблэм фагъэгуфIэу Тхьэм фигъэпсэу! Ахэр Хьэтэжьыкъуэ Къанщобий, Джатокъуэ Хьэдис, Къэбакъ Нажмудин, Цагъэ Аслъижан, Зыгъэл Женя, Шэбэз Рае сымэщ.

Мы унэми щIыбми щызэхуэхьэса хьэпшыпхэм сахэплъэху си гур хохъуэ, ахэр къыщагъэсэбэпу щыта лъэхъэнэ жыжьэр нэгум къыщIоувэ. Зэманыр псынщIэу блолъэт икIи нобэ пхуэщIэну Iуэхур пщэдей щIэпхьын щыIэкъым. А хабзэм тетащ дяпэ итахэри. Пасэрейм жиIа псалъэхэр шэрыуэщ, купщIафIэщ, куэд къызэщIаубыдэ. «Пщэдерей ныбгъуэ нэхърэ, нобэрей бзу», сыту пэжыщэ ар. Ухегъэгупсысыхьри, уи гущIэм хохьэ. Псалъэр зэгъэкIуарэ къикIым уилыпщIу. Апхуэдэ псалъэ пэжхэр зи гъуазэу псэуа, лIыхъужьыгъэ къэзыгъэлъагъуэу ди япэ ита нэхъыжьыфIхэм къащIэна хьэпшыпхэм си нэр теплъызэу куэдрэ сащыхэс къохъу. БлэкIа жыжьэм сынихьэсарэ къызэрагъэсэбэпахэр си нэгу къыщIэзгъэувэу.

Мыбы къекIуалIэ дэтхэнэми сыщогуфIыкI, ауэ нэхъыбэу ныбжьыщIэхэр къыщыкIуэм деж ялейуэ гуапэ сщохъу. Музейм щIэлъщ пасэ зэманым псэуахэм зэрахьа хьэпшып 200-м щIигъу. КъекIуалэ щIэблэм абыхэм сахутопсэлъыхь, къызэрагъэсэбэпу щыта щIыкIэхэр яжызоIэ. НыбжьыщIэхэм гъэсэныгъэ тэмэм яхэлъу къэхъун папщIэ мыхьэнэшхуэ иIэщ мыбдеж щызэхахымрэ, щалъагъумрэ зыхаубыдэным. Ди нэхъыжьыфIхэм лIэщIыгъуэ куэдым къыкIуэцIраха ди бзэмрэ хабзэмрэ зэрызыхедгъэлъхьэным, зэращыдмыгъэгъупщэным яужь дитыпхъэщ. Мыпхуэдэ зэхуэсхэр нэхъыбэрэ къызэдгъэпэщмэ, сабийхэм я дежкIэ щхьэпэ хъуну, дерс къыхахыну къызолъытэ, - къыддэгуэшащ нэхъыжьыфIыр.

КъекIуэлIахэм ящыщ Къардэн Анжелэ жиIащ:

- Борис мы унэ-музейр къызэрызэIуихрэ иджы етIуанэ дыкъыхуоблагъэ. Нэгъабэ дыкъыщыкIуам щIэлъа хьэпшыпым къызэрыхэхъуам сыкъызэрыщIыхьэу гу лъыстащ. Япэм къыщысшам щыгъуэ ныбжьыщIэхэм ялъэгъуамрэ зэхахамрэ ягъэщIагъуэу я ныбжьэгъу цIыкIухэм, я адэанэхэм жраIэжащ. Пэж дыдэщ, Борис, жыпIэр, сабийм ебгъэлъагъумрэ зэхебгъэхымрэ я гум къызэринэм шэч хэлъкъым. Сэ абыкIэ сыщыхьэтщ.

Си нэIэ щIэт цIыкIухэм куэдрэ ягу къагъэкIыжащ, «иджыри, кхъыIэ, дыгъакIуэ», жаIэу къызэлъэIуати, аргуэру къытедгъэзащ. Зэрытлъагъущи, нэхъыбэж хъуащ уи хьэпшыпхэр, зэIузэпэщуи щIэбгъэувэжащ. Узыншагъэ ущымыщIэу Тхьэм уигъэпсэу, Борис! ИкъукIэ лэжьыгъэшхуэщ мыпхуэдэ Iуэху зепхуэныр. Къыхэзгъэщынщи, алъандэрэ сызэрыщыгъуазэ щымыIэу, гъэщIэгъуэн дыдэ сщыхъуахэм ящыщщ адыгэхэр щIым зэрытелэжьыхьу щыта Iэмэпсымэу мобдеж къуэтхэр, Iэщ, шы зезыхуэхэм къагъэсэбэпу щыта Iэпслъэпсхэр.

КъинэмыщIауэ, къыхэзгъэщыну сыхуейт Борис бзэ дахэ зэрыIурылъыр зы урысыбзэ къыхимыгъэхьэу сабийхэм йопсалъэ. Ар пхузэфIэкIын папщIэ, уи анэдэлъхубзэр фIыуэ пщIэуэ щытын хуейщ. ФIыгъуэшхуэщ мыпхуэдиз хьэпшыпым хэпщIыкIыу, щIэблэм я пащхьэм зырызыххэу я цIэр къыщипIуэу, къызэрагъэсэбэпу щытахэми щыгъуазэ пщIыуэ уахутепсэлъыхьын жыхуэпIэр, Тхьэм куэдрэ ди япэ уригъэт, Борис!

Уэрэдыр зи щIасэ, макъ жьгъыру лъагэкIэ цIыхубэр зыгъэгушхуэ, пшынауэ Iэзэ, и макъамэ дахэхэмкIэ лъэпкъым яхуэупсэ уэрэджыIакIуэ, IуэрыIуэдз, гушыIэр зи Iэпэгъу, «Адыгэ (Шэрджэс) щэнхабзэм и дунейпсо фестиваль зыфIаща зэпеуэм 2013, 2020 гъэхэм япэ увыпIэр къыщызыхьа «Кавказ» цIыхубэ уэрэдгъэIу гупым хэт, «Лазурная волна - Сочи 2019» къэралзэхуаку зэхьэзэхуэм и закъуэу уэрэд щыжыIэнымкIэ дыщэ медаль къыщызыхьа Щхьэгъум Борис и IуэхущIафэр Бахъсэн районым дежкIэ ехъулIэныгъэшхуэщ.

Абы и макъыр ишэщIу утыкум щиткIэ, гур хегъахъуэ, псэр зыIэпешэ. И нэхъыбэм тхьэмадэм жиIэр адыгэ уэрэдыжьхэрщ.

Щхьэгъум Борис и гугъапIэ лъагэхэм и Iэр техуащ. Абы и музейр ди гъунэгъу республикэхэми, Урысейм и нэгъуэщI щIыпIэхэми цIэрыIуэ щыхъуну ди гуапэщ.

КЪАНКЪУЛ Раисэ.

Хьэпшыпхэми я тхыдэ яIэжщ

«Щхьэл» шхапIэм щагъэлъагъуэ Москва щыщ лажьэ архитектор-дизайнер, художник, къызэгъэпэщакIуэ Дурневэ Дарье зэхуихьэсыка «ХэдыкI» лэжьыгъэхэр.

ГЪЭЛЪЭГЪУЭНЫГЪЭР зи жэрдэм Дурневэ Дарье дыхигъэгъуэзащ выставкэр Налшык къыщIиша щхьэусыгъуэм, утыку къриха лэжьыгъэхэм я тхыдэм. Илъэс зы-тIукIэ узэIэбэкIыжмэ, псэрей кайтак лъэпкъ хэдыкIым и хабзэхэр къэзыIэщIэрыхьа, шылэ IуданэкIэ хэдыкIым зезыщIэ, Дагъыстэным щыпсэу зэшыпхъуху Зайнабрэ Джамилярэ я IэрыкIхэм я гъэлъэгъуэныгъэ къызэгъэпэщын зэрыхуейр къыжраIат Дарье. Зэшыпхъухэм я лэжьыгъэхэр щилъэгъуам, абыхэм я дахагъым итхьэкъуащ ар. IэпщIэлъапщIэхэм я IэдакъэщIэкIхэм щыщи мы выставкэм хигъэхьащ. КъинэмыщIауэ, цIыху щхьэхуэхэм я хэдыкIхэр, лъэпкъ тхыпхъэхэр, унагъуэхэм щахъумэ лъэпкъ хьэпшыпхэр (Iэщэхэр, фэилъхьэгъуэхэр, хьэкъущыкъухэр, унэлъащIэхэм щыщхэр, скульптурэхэр, н.) Дарье къыщIригъэлъагъум, ахэри гъэщIэгъуэн щыхъуащ. И анэшхуэм къыщIэна хэдыкIхэр, художественнэ тхыпхъэхэр иужькIэ абы къигъуэтыжащ. ЦIыху щхьэхуэхэм я тхыдэ хьэпшыпхэмрэ хэдыкIхэмрэ дахэха хьэджэбзым къызэригъэпэщащ «Дагъыстэным и хэдыкIхэр» гъэлъэгъуэныгъэр. Абы хигъэхьащ и сабиигъуэм езым хидыкIахэм ящыщу и анэм и жыгъэхэр. Иджы ахэр нэгъуэщI щIыпIэхэм ишэурэ егъэлъагъуэ. Зэманым имыпхъэху ди деж къэса дэтхэнэ хьэпшыпми тхыдэ щхьэхуэ иIэжщ.

- Дагъыстэным щыпсэухэм къагъэсэбэпу щыта пасэрей хьэпшыпхэр Дарье зэхуихьэсыжри, ди республикэм къишауэ егъэлъагъуэ. Абы къыщIэ щIы и анэшхуэм и архивым хэлъу къигъуэтыжахэр, Хэку зауэшхуэм хэта и адэшхуэм къыщIэна пхъуантэжьыр, цIыху щхьэхуэхэм къарата хьэпшыпхэр. Гу лъыботэ дуней псом щIэрыIуэ щыхъуа Дагъыстэн лъэпкъ хэдыкIхэмрэ тхыпхъэхэмрэ. Ди дыщэидэм хуэдэу, ари дуней псом хэIущIыIу щыхъуащ. Дагъыстэным и училищэм прикладной гъуазджэм кууэ щыхурагъаджэ, зи гъащIэ псор а унэтIыныгъэм хуэзыгъэпса искусствовед лъэщхэр яIэщ, - жиIащ КъБР-м и щIыхь зиIэ сурэтыщI Црым Руслан. - Дагъыстэн гъуазджэм тхыдэ дахэ иIэщ. Дурневэ Дарье къигъэлъэгъуащ пасэрей лъэпкъ хьэпшыпхэм зэрыдахьэхыр, и адэшхуэ-анэшхуэхэм я щIэинхэр хуэсакъыу зэрихъумэр. Я щыналъэм и мызакъуэу, гъунэгъу республикэхэм исхэри абы дызэрыхигъэгъуазэм папщIэ фIыщIэ хуэфащэщ.

Санкт-Петербург щылажьэ, а къалэм киномрэ телевиденэмкIэ институтыр къыщызыуха кинокритик, журналист, сурэттех Бещто Далия жиIащ гъэлъэгъуэныгъэр къызэзыгъэпэща Дарье и Iуэху бгъэдыхьэкIэр зэрыщапхъэр, абы зэхуихьэсыжа лэжьыгъэхэр зэрыуасэншэр, нэгъуэщI лъэпкъхэм я щэнхабзэмрэ гъуазджэмрэ зыщыбгъэгъуэзэныр зэрыщIэщыгъуэр икIи зэрыщхьэпэр.

Дурневэ Дарье фIыщIэ яхуищIащ гъэлъэгъуэныгъэр къызэригъэпэщыныммкIэ къыдэIэпыкъуахэмрэ абы зыкъэрезыгъэхьэлIахэмрэ.

БЖЬЫХЬЭ Розэ.

Сурэтхэр **Къарей Элинэ** *трихащ.*

КъБР-м щIыхь зиIэ и журналисткэ, Урысейпсо къэрал телерадиокомпанием и Къэбэрдей-Балъкъэр къудамэм и унафэщIым и къуэдзэ, зэфIэкI зиIэу республикэм ис бзылъхугъэхэм ящыщ Къэзанш Людмилэ и ныбжьыр нобэ илъэс бжыгъэ дахэ ирокъу.

ЕхъулIэныгъэ ущымыщIэну!

● ДифI догъэлъапIэ

ЦIЫХУР насыпыфIэу къалъытэ и IэщIагъэр и гум, и псэм дыхьэмэ, абы дэрэжэгъуэ къритмэ. А лъэныкъуэмкIи Къэзаншыр зи кIэн къикIахэм ящыщу жыпIэмэ ущыуэнкъым.

Людмилэ республикэм и егъэджэныгъэ, хъыбарегъащIэ IуэхущIапIэ зэхуэмыдэхэм Iутащ, дэтхэнэми ехъулIэныгъэ щиIэрэ и къалэнхэр пылъхьэншэу щигъэзащIэу. Абы 1990 гъэм лэжьэн щыщIидзащ Налшык и курыт еджапIэ №20-м, урысыбзэмрэ литературэмкIэ егъаджакIуэу. ИужькIэ «Адыгэ псалъэ» газетым и корреспондентү, егъэджэныгъэмрэ щIэныгъэмкIэ и къудамэм и унафэщIу лэжьащ. «Си бзэ - си псэ, си дуней» республикэпсо зэпеуэм и лъабжьэр зыгъэтIылъахэм яхэтащ.

2001 гъэм Людмилэ Урысейпсо къэрал телерадиокомпанием и Къэбэрдей-Балъкъэр къудамэм ирагъэблэгъащ IуэхущIапIэм и щIалэгъуалэ редакцэм и унафэщIу лэжьэну, адэкIэ телевиденэм хъыбарыщIэхэмкIэ и IэнатIэм и шеф-редактор хъуащ. 2005 гъэм щыщIэдзауэ ВГТРК-м и Къэбэрдей Балъкъэр къудамэм и унафэщIым и къуэдзэу, 2009 гъэм къыщыщIэдзауэ илъэс 16-кIэ абы и унафэщI IэнатIэм пэрытащ. Нэгъабэ лъандэрэ абы и унафэщIым и къуэдзэу мэлажьэ.

КъыхэгъэщыпхъэщI унафэщI IэкIуэлъакIуэм, бзылъхугъэ гумызагъэм и лэжьыгъэм псом ящхьэу къыщилъытэр нэтынхэр щIэщыгъуэ ящищIурэ телевизореплъхэр къыдихьэхыныр зэрыарар. Телевиденэм къекIуалIэ щIалэхэмрэ хъыджэбзхэмрэ я зэфIэкIхэр утыку кърахьэнымкIэ Людмилэ ядэIэпыкъу, чэнджэщ щхьэпэхэр ярет.

Урысейпсо къэрал телерадиокомпанием и Къэбэрдей-Балъкъэр къудамэм и унафэщIу щылажьэхэм Къэзанш Людмилэ и пашэу продюсер Иуан Аллэ, режиссер Щокъарэ Мадинэ, оператор Тэхъу МуIэед сымэ Франджым кIуэри, Париж щытрахащ балерине щIэрыIуэ, тхакIуэ, скульптор, актрисэ, адыгэ лъэпкъым къыхэкIа бзылъхугъэ дахэ Щамырзэ Моникэ (Черинэ Людмилэ) теухуа «Щамырзэхэ я вагъуэ» фильмыр. Ар ВГТРК-м и республикэ къудамэм япэу адыгэбзэкIэ къитауэ щытащ. КъинэмыщIауэ, Хэку зауэшхуэм ТекIуэныгъэ Иныр ди къэралым къызэрыхуихьрэ илъэс 80 щрикъум ирихьэлIэу ВГТРК-м и «Къэбэрдей-Балъкъэр» телерадиокомпанием и лэжьакIуэхэм ягъэхьэзыра «Уходили Горянки на большую войну» документальнэ фильмыр зи жэрдэмри абы и сценарийр зытхари Къэзанш Людмилэщ.

И лэжьыгъэм щиIэ ехъулIэныгъэфIхэр къалъытэри, республикэм и Iэтащхьэм КъБР-м и Правительствэм, УФ-м и Журналистхэм я зэгухьэныгъэм я фIыщIэ, щытху тхылъхэр мызэ-мытIэу къыхуагъэфэщащ.

Лэжьыгъэм щимызакъуэу, унагъуэ насыпкIи Тхьэр зыхуэупсахэм ящыщщ Людмилэ. Абырэ и щхьэгъусэмрэ къуэрэ пхъурэ зэдапIащ, гъащIэ гъуэгу трагъэуващ. Оксанэ политехникэ IэщIагъэм Москва щыхуеджащ, УФ-м и Къэрал Думэм и депутатым и дэIэпыкъуэгъу IэнатIэм дзыхь хуащIащ. Ди къэралым и Россельхознадзорым и республикэ центрым и IэщIагъэлI нэхъыщхьэщ Ислъам. А тIури зэманым декIуу гъащIэм добакъуэ.

Къэзанш Людмилэ къызэрилъытэмкIэ, ехъулIэныгъэхэм я къежьапIэр IэщIагъэр фIыуэ плъагъунырщ. Журналист лэжьыгъэм пищIын зыри зэрыщымыIэр жеIэ икIи нобэр къыздэсым фIыщIэ ин яхуещI и гъащIэм щыIэ Iыхьэ хьэ журналистикэм хэзышэу щыта цIыхухэм. Зэгуэр IэщIагъэм япэ лъэбакъуэхэр абы щыхича «Адыгэ псалъэ» газетым щхьэкIэ «си дыщ жьантIэщ» жиIэр. Дэри Людмилэ дохъуэхъу узыншагъэрэ дэрэжэгъуэрэ щымыщIэну, дяпэкIи ехъулIэныгъэ и куэдыну!

ТЕКIУЖЬ Заретэ.

ЖыгыщIэхэм ягъэдахэ

Къэбэрдей-Балъкъэрым и къалащхьэм и Къэбэрдей уэрамым, ЩоджэнцIыкIумрэ Ахъуэхъумрэ я цIэхэр зезыхьэхэм иужьрей мазищым жыгыщIэ зэхуэмыдэу 460-м щIигъу щыхасащ. Абыхэм я нэхъыбэр гъэмахуэм щIым храгъэубыдэ хабзэ жыгхэм ящыщщ - бзиихурэ шыкIуртIымрэ.

АПХУЭДЭУИ, Налшык къалэм и хьэблэхэм удз гъэгъахэр щыхасэн щIыпIэу псори зэхэту метр зэбгъузэнатIэ 3563-рэ щыхухахащ. Къалэ уэрамхэмрэ жыг хадэ цIыкIухэмрэ удз дахэу мин 328-м щIигъу щыхасэн мурад щыIэщ.

Къалэ администрацэм зэрыщыжаIамкIэ, лэжьыгъэхэр абыкIэ зэфIагъэкIынукъым икIи жыгыщIэ цIыкIуу хасэнум и бжыгъэр зы миным нагъэсынущ бжьыхьэм.

СЫЖАЖЭ Аскэр.

Урысей Федерацэм футболымкIэ и етIуанэ лигэм и «Б» дивизионым и Япэ гупым щекIуэкI зэхьэзэхуэм и зи чэзу джэгугъуэм «Спартак-Налшыкыр» хэтакъым, зыхуэзэн хуея Первореченскэм и ПСК-р зэхьэзэхуэм пасэу зэрыхэкIыжам щхьэкIэ. Абы и зэранкIэ еханэ увыпIэм нэс ди щIалэхэр къекIуэтэхащ.

Загъэхьэщ Iэну хэтакъым

● Футбол

БЛЭКIА джэгугъуэр хьэщIэхэм икъукIэ яхуэфIащ. ЖыпIэну ирикъунщ зэIущIиблым ящыщу плIым ахэр зэрыщынэхъыфIар, тIум зэрытемыгъэкIуауэ зэрызэбгъэдэкIыжар. Зы закъуэращ хэгъэрейхэм очкоищ къыщахьыфар.

Зэхьэзэхуэм пашэныгъэр щызыIыгъ «Севастополь»-р Нэзрэн къалэм «Ангушт»-р щыхигъэщIащ. Абы къыкIэлъыIэ Донецк и «Шахтёр»-ри Дагъыстэным гугъу щехьыщакъым, Избербаш и «Нефтяник»-м текIуэн папщIэ.

Пашэхэм мащIэу къакIэрыхуащ «Ростов-2»-р. Ар Астрахань къалэм щIыпIэ командэм щыпэлъэщакъым.

И стадионым щыджэгужами, Черкесск и «Нартыр» Ялтэ и «Рубин»-м къыпикIуэтащ. «Дружба»-ри Мейкъуапэ щефIэкIыфакъым Къырымым къикIа Бахъчисарай и «Кызылташ»-м.

Хэгъэрейхэм я щIыхьыр зыхъумэжыфар Хасавюрт и «Победа»-м и закъуэщ. Ар бжыгъэшхуэкIэ текIуащ Луганск и «Заря»-м.

Иджы щыгъуазэ фыхуэтщIынщ Урысей Федерацэм футболымкIэ и етIуанэ лигэм и «Б» дивизионым и Япэ гупым щекIуэкI зэхьэзэхуэм и зи чэзу джэгугъуэм къриkIуа бжыгъэхэм. Мис ахэр: «**Динамо-2**» (Мэхъэчкъалэ) - «**Чайка-М**» (Песчанокопскэ) - **0**:**3**, «**Ангушт**» (Нэзрэн) - «**Севастополь**» (Севастополь) - **0**:**1**, «**Астрахань**» (Астрахань) - «**Ростов**» (Дон Iус Ростов) - **1**:**1**, «**Нефтяник**» (Избербаш) - «**Шахтёр**» (Донецк) - **0**:**2**, «**Нарт**» (Черкесск) - «**Рубин**» (Ялта) - **0**:**1**, «**Дружба**» (Мейкъуапэ) - «**Кызылташ**» (Бахъчисарай) - **1**:**1**, «**Победа**» (Хасавюрт) - «**Заря**» (Луганск) - **3**:**0**.

КъыкIэлъыкIуэ джэгугъуэр Урысей Федерацэм футболымкIэ и етIуанэ лигэм и «Б» дивизионым и Япэ гупым щэбэт къакIуэ щекIуэкIынущ. А махуэм «Спартак-Налшыкыр» Севастополь къалэм щыIущIэнущ зэхьэзэхуэм щыпашэ гупым. Абы и пэ къихуэу, пщэдей, шыщхьэуIум и 26-м, Урысейм и кубокыр къэхьыным ипкъ иткIэ екIуэкI зэпеуэм и ещанэ Iыхьэм ди щIалэхэр Астрахань къалэм щыдэджэнущ щIыпIэ «Волгарь»-м. Сыхьэт 18-рэ дакъикъэ 40-м щIидзэу «Матч ТВ» къэралпсо телеканалым ар эфир занщIэкIэ къигъэлъэгъуэнущ.

ХЬЭТАУ Ислъам.

Урысей Федерацэм футболымкIэ и етIуанэ лигэм и «Б» дивизионым и Япэ гупым зэхьэзэхуэр зэрыщекIуэкIыр

Командэхэр	Дж.	Къ.	З.	ФI.	Т.	О.
1. «Севастополь»	**19**	**14**	**2**	**3**	**35-16**	**44**
2. «Шахтёр»	**19**	**13**	**3**	**3**	**37-17**	**42**
3. «Ростов-2»	**19**	**12**	**4**	**3**	**39-16**	**40**
4. «Рубин»	19	8	7	4	25-18	31
5. «Победа»	18	9	3	6	36-22	30
6. «Спартак-Налшык»	**18**	**7**	**7**	**4**	**27-18**	**28**
7. «Кызылташ»	19	8	4	7	32-26	28
8. «Нарт»	18	8	3	7	24-16	27
9. «Дружба»	18	6	6	6	21-21	24
10. «Заря»	19	5	5	9	19-29	20
11. «Астрахань»	18	5	4	9	21-27	19
12. «Нефтяник»	19	6	0	13	17-52	18
13. «Ангушт»	19	4	4	11	9-20	16
14. «Динамо-2» Мх	19	3	4	12	16-34	13
15. «Чайка-М»	**19**	**3**	**2**	**14**	**14-40**	**11**

ЩIалэгъуалэр Iейм щахъумэ

КъБР-м щыIэ МВД-м щекIуэкIащ ныбжьыщIэхэр щIэпхъаджагъэм пэIэщIэ щIыным теухуа брифинг.

ЗЭПКЪРЫХАУЭ абы тепсэлъыхьащ КъБР-м щыIэ МВД-м полицэм и участковэ уполномоченнэхэм я лэжьыгъэр къызэгъэпэщынымрэ балигъ мыхъуахэм я IуэхухэмкIэ и къудамэм и унафэщI, полицэм и полковник Хьэжнэгъуей Муратрэ КъБР-м щыIэ МВД-м Къэрал автоинспекцэмкIэ и управленэм и къудамэм и унафэщI, полицэм и подполковник Къарэ Артуррэ.

- Илъэсым и япэ мазихым хъыбар-телекоммуникацэ технологиехэр къагъэсэбэпурэ щIэпхъаджагъэ 36-рэ ялэжьащ, абыхэм ящыщу 14-р наркотикхэкIхэр игъэкIыным пыщIащ, электроннэу ят пщIэр хабзэншагъэкIэ зегъэкIуэным ехьэлIащ 16-р, экстремист, террорист унэтIыныгъэхэм пыщIа щIэпхъаджагъэу 3, - жиIащ Хьэжнэгъуей Мурат. - ЩIалэгъуалэр хашэ экономикэ щIэпхъаджагъэхэм. Социальнэ сетхэм къралъхьэ «Картэр щэи - ахъшэ зыIэрыгъэхьэ» хьэгъэщагъэ 22-м хашащ балигъ мыхъуахэу 14, абы щхьэкIи ныбжьыщIэхэр уголовнэ жэуапым ирашэлIащ. Хабзэм ебакъуэу япэу къалэжьар къаIэрыхьа нэужь, абыхэм я «ехъулIэныгъэхэр» я ныбжьхэм хуаIуатэ, ахэр апхуэдэ Iуэху мыщхьэпэм драгъэхьэхрэ хашэу. ЩIэпхъаджагъэхэр лэжьыным хуэзышэхэм язщ, - адэ-анэхэр я арэзыныгъэ хэмылъу балигъ мыхъуахэм я цIэкIэ банкхэм счетхэр къызэрыщызэIуахыр.

Хэхъуащ терроризм, экстремизм унэтIыныгъэхэм пыщIа щIэпхъаджагъэхэм. Нэхъапэми хуэдэу, мессенджерхэмрэ социальнэ сетхэмрэ къагъэсэбэпурэ зи щIалэгъуэхэр Iуэху мыщхьэпэхэм хашэ, абы къэрал властым и объектхэм диверсиехэр щылэжьынри хыхьэу. Экстремист, террорист щIэпхъаджагъэхэр зылэжьахэр хэтми щызэхагъэкIкIэ наIуэ къохъу ахэр зыхуей хуэмызэ, адэ-анэхэмрэ езыхэмрэ я зэхущытыкIэр мыщIагъуэ унагъуэхэм зэрыщыщыр.

НаркотикхэкIхэр хабзэншагъэкIэ зегъэкIуэным пыщIа щIэпхъаджагъэхэр зылэжь балигъ гупхэм я пашэу ныбжьыщIэхэр къыщыщIэкIи щыIэщ. 2026 гъэм апхуэдэ щIэпхъаджагъэхэр зылэжьахэу балигъ мыхъуахэр зи адэ-анэр зэбгъэдэмысыж сабиибэ унагъуэхэм щапIырт, зыр и Iыхьлым и нэIэм щIэту арат. КъапщтэмэI, а унагъуэхэм я хэхъуэ нэхъыщхьэр сабийхэр пIынымкIэ кърат социальнэ ахъшэрщ.

Къарэ Артур зэрыжиIащи, мазиблым Къэбэрдей-Балъкъэрым балигъ мыхъуахэр хэту гъуэгу-транспорт къэхъукъащIэ 21-рэ къыщыхъуащ. БалигъыпIэм нэмысауэ 21-м фэбжьхэр ягъуэтащ, зы сабий хэкIуэдащ. Абыхэм фэбжь хэзыха сабий 11-р транспорт хэм исащ, 8-р лъэст, тIур - езыхэм ягъэхьэзыра я Iэмэпсымэхэм къажыхьырт. ХэкIуэда сабийри лъэст. СабийлъэсырыкIуэхэр хэту къэхъуа ДТП-хэм я зэхуэдитIыр къызыхэкIар а цIыкIухэр зэрымысакъарщ. Абы щыгъуэми, сабийхэр гъуэгум тетащ балигъхэр ящIымыгъуу.

- Авариехэм я статистикэм илъэс зыбжанэ хъуауэ къегъэлъагъуэ сабийхэм фэбжь хьэлъэ нэхъыбэрэ щагъуэтыр, ахэр зэрырапхэ IэмэпсымэхэмрэI шынагъуэншагъэр къызэзыгъэпэщын хуей бгырыпххэмрэ ямыIэу ахэр къыщрашэкIым дежу зэрыщытыр, - къыхигъэщащ Къарэ Артур. - Балигъ мыхъуахэм къызэракIуэхь Iэмэпсымэ зэхуэмыдэхэу къэралым щатхын хуейхэм хэмыхьэхэр нэхъыбэу къагъэсэбэп зэрыхъуам къыхэкIыу Къэрал автоинспекцэм абы теухуа Iуэху иригъэкIуэкIыну и мурадщ. Адэ-анэхэм апхуэдэ Iэмэпсымэхэр я сабийхэм къыхуащэхуныр шынагъуэ зыпыщIащ, я бынхэм апхуэдэхэмкIэ къыщажыхькIэ я нэIэ тетын хуейщ. Зи гугъу тщIахэм хуэдэхэмкIэ сабийхэр машинэ гъуэгум щызекIуэмэ, псом япэ адэ-анэхэм ехьэлIа административнэ Iуэхухэм дыхэплъэнущ. Балигъ мыхъуам и ныбжьым елъытауэ абы хуэгъэзауэ къагъэсэбэпынкIэ хъунущ УФ-м административнэ хабзэм зэребэкъуамкIэ и кодексым и 12.7 статьям и 1-нэ Iыхьэр, адэ-анэхэр а статья дыдэм и 3-нэ IыхьэмкIэ ягъэкъуэншэнущ.

ДЫГУЛЫБГЪУ Жантинэ.

Натхъуэм и щэнхабзэ дунейр

Къэбэрдей-Балъкъэр къэрал университетым и Социально-гуманитар институтым Инджылызыбзэмкiэ и кафедрэм ассистенту щолажьэ Бозий (Тхьэкъуахъуэ) Каринэ. Иджыблагъэ абы ехъулIэныгъэкIэ пхигъэкIащ и кандидат диссертацэр. Ар елэжьащ Натхъуэ Къадыр художествэ и лъэныкъуэкIэ игъэшэрыуэ бзэхэмрэ зыхэпсэукIа щэнхабзэхэмрэ я куэдагъыр къыщыгъэлъэгъуа IэдакъэщIэкIым. А Iуэхум теухуа къэхутэныгъэр пщащэм щыпхигъэкIащ ЩIэныгъэхэмкIэ Урысей академием Горький Максим и цIэр зезыхьэ и Дунейпсо литературэ институтым. Лэжьыгъэм гулъытэшхуэ игъуэтащ: Диссертацэ советым хэту зэIущIэм кърихьэлIа цIыху 18-ми зэдэарэзыуэ Iэ яIэтащ икIи ди лъахэгъу щIэныгъэлI ныбжьыщIэм хуэфащэн нагъыщэ лъагэр хуагъэуващ.

КАРИНЭ зэлэжьа темэр зэрымыщIэкIэ къыхихауэ аракъым. Езыр адыгэщ, егъэджэныгъэ Iуэху и лъэныкъуэкIэ зыпэрытыр инджылызыбзэмрэ щэнхабзэмрэ зэпыщIэнырщ. Абы ипкъ иткIэ, хэхэс адыгэхэм ящыщ тхакIуэм инджылызыбзэкIэ и IэдакъэщIэкIхэм елэжьащ.

- Ди деж щрагъэдж литературэм Натхъуэ Къадыр и творчествэр щIагъуэу хэткъым, - жеIэ Каринэ. - Абы и япэ IэдакъэщIэкIхэр къысIэрыхьа зэрыхъуар детективым ещхьт. Илъэс ныкъуэм нэблагъэкIэ сыпэплъащ Натхъуэм и тхылъхэр хы адрыщIым къысхуэзэпрахыным. Куэдрэ сыпэплъами хуэфащэт, сэ къысIэрыхьащ дуней телъыджэ, гупсысэ куу къызыхэщ тхыгъэхэр. Си лэжьыгъэм купщIэ хуэхъуар авторым бзэ, щэнхабзэ куэдым зэуэ зэрыхищIыкIырщ, абыкIэ ар зыхуэдэ щыIэкъым. Натхъуэр США-м Iэпхъуэу инджылызыбзэкIэ тхэн щIидза щхьэкIэ, лъэпкъ автор нэсу, адыгэ хабзэр зи гуми зи псэми щызыхъумэфа цIыху пэжу къэнащ.

Сэ къэзгъэлъэгъуэну иужь ситащ лъэпкъ щхьэхуэ укъызэрыхэкIар дунейпсо утыкум лъэпощхьэпо къызэрыщыпхуэмыхъур, атIэ, уи дунейр зэригъэбейр. Глобализацэм и лъэхъэнэм Натхъуэм и гъащIэ гъуэгуанэр псом дежкIи щапхъэщ. Абы хузэфIэкIащ Кавказымрэ Америкэмрэ я зэхуаку художественнэ лъэмыж быдэ щиухуэн, дунейпсо мыхьэнэ зиIэ цIыхуу щыткIэрэ, езыр къызыхэкIам емыпцIыжын.

Тхьэкъуахъуэм и диссертацэрщ япэ лэжьыгъэу Натхъуэ Къадыр и творческэ щIэиныр щызэхуэхьэсыжауэ дунейм къытехьар. Абы и гугъу щещI таурыхъхэм къыщыщIэдзауэ «Медея» драмэм нэс - ахэр псори зы художественнэ дуней нэсу къигъэлъэгъуащ. НэхъапэIуэкIэ абы и творчествэм елэжьахэр зиужь итар Къадыр и тхыгъэхэр нэгъуэщIыбзэкIэ зэдзэкIынырщ.

Тхьэкъуахъуэ Каринэ фIыщIэ хэха хуещI и щIэныгъэ унафэщI, профессор Кучуковэ Зухра Ахъмэт и пхъум. «Аращ тхыгъэр зэрытха бзэм сыпхыплъу, литературоведческэ анализым и купщIэр къэслъагъунымкIэ, селэжьынымкIэ сэбэп къысхуэхъуар. Зухра

мыхъуамэ, си лэжьыгъэр апхуэдэу купщIафIэ хъуну къыщIэкIынтэкъым», - жеIэ Каринэ.

Ди къэралым и академическэ центр нэхъ пашэм и диссертацэр щыпхигъэкIын папщIэ лэжьыгъэшхуэ ирищIылIащ Тхьэкъуахъуэм. Ауэ абы зэрыжиIэмкIэ, нэхъ гугъу дыдэу хэлъар зэIущIэм и пэ къихуэ сыхьэт бжыгъэхэрщ, щыщIидзэным упэплъэнырщ.

«Филологие щIэныгъэхэмкIэ докторхэу Смирновэ Альфиерэ Арзамазов Алексейрэ я упщIэхэр къызатын щыщIадзам, пIейтеиныгъэр сщхьэщыкIри, сигурэ си щхьэрэ зэтелъу жэуап стащ. Къару къысхилъхьащ си щIэныгъэ унафэщIыр, си унагъуэр, пэшым щIэса си адэр, Iуэхум сыпэрытыху си гъуса ныбжьэгъухэр къызэрыскъуэтам. КъэпщытакIуэ 18-ри зэгъусэу уи лэжьыгъэм арэзы техъуэныр насыпышхуэщ. Ар, дауи, псоми ди зэхуэдэ текIуэныгъэт. КъБКъУ-м и щIэныгъэ школыр сыт щыгъуи цIэрыIуэщ лъэпкъ литературэхэм набдзэгубдзаплъэу зэрыхущытымкIэ. Тхыдэ щIэныгъэхэмкIэ кандидат, си щхьэгъусэ Бозий Алан си гъусэу дыхущIокъу а хабзэм пытщэну, гуманитар щIэныгъэм адэкIи зиужьыным ди гуащIэ хэтлъхьэну», - къыддогуашэ Каринэ.

Пщащэм и къэхутэныгъэм кърикIуахэр университетым и егъэджэныгъэ Iуэхум къыщагъэсэбэпынущ. Диссертацэм щызэхуэхьэса тхыгъэхэр лъабжьэ хуэхъунущ Урысейм ис лъэпкъхэм я литературэмрэ щэнхабзэмрэ щрагъэдж курс хэхахэм. А лэжьыгъэм хыхьэу Натхъуэм и таурыхъ зэрадзэкIахэр литературэ зэдзэкIыныгъэмкIэ практикэ дерсхэм къыщагъэсэбэпынущ.

«КъэхутакIуэ, щIэныгъэ Iуэхум иужь ит ныбжьыщIэхэм чэнджэщ ястыну сыхуейщ я гур зыхуэпабгъэ лэжьыгъэм щымышынэну, абыкIэ къадэIэпыкъуну унэтIакIуэ гуащIафIэ къагъуэтыну. Си дежкIэ сыт щыгъуи щапхъэу щытащ щIэныгъэм зи гъащIэр тезыухуа си анэшхуэмрэ адэшхуэхэмрэ, ахэр КъБКъУ-м и профессорщ. Фи гъуэгур зэрыхэфшыным иджыпсту щыщIэдзауэ фегугъуи, псори къывэхъулIэнущ!» - жеIэ Каринэ.

Тхыгъэри сурэтри **ШЭРIУЖЬ Даянэ** *ейщ.*

Дыщэ медалитIрэ зы домбеякъырэ

СССР-м дзюдомкIэ и командэ къыхэхам и япэ тренеру щыта Андреев Владлен и фэеплъу урысейпсо зэхьэзэхуэ щекIуэкIащ Мэзкуу къалэм и «Самбо 70» спорт центрым. Абы кърихьэлIащ ди къэралым и щIыналъэхэм ящыщу 35-м я бэнакIуэу, щIалэхэри хъыджэбзхэри зэхэту, 291-рэ.

● Дзюдо

Мы зэхьэзэхуэр къызэрыхахыу щытащ: япэ увыпIэхэр къэзыхьахэм Iэмал ягъуэтащ УФ-м и чемпионат мы гъэм екIуэкIынум я зэфIэкIхэр щагъэлъэгъуэну.

Ди гуапэу къыхэдгъэщынщи, килограмм 73-рэ зи хьэлъагъхэм я деж ехъулIэныгъэфIхэр щаIащ Къэбэрдей-Балъкъэрым и «Локомотив» клубым и гъэсэнхэм - Къущхьэ Темырлан япэ увыпIэр къихьащ, Жэмыхъуэ Марат ещанэ хъуащ. КъищынэмыщIауэ, килограмм 60 зи хьэлъагъхэм я деж щытекIуащ Уэсмэн Алихъан икIи дыщэ медаль зыIэригъэхьащ.

Къущхьэ Темырлан и гугъу тщIымэ, зэхьэзэхуэм зэIущIиплI щригъэкIуэкIащ икIи абыхэм къыщыпэщIэтащ Мамедов Самир, Удод Владимир, Путин Вячеслав, Хадисов Ислъам сымэ. ИужьреитIыр Санкт-Петербург къалэм щыщщ. ИщхьэкIэ зэрыщыжытIащи, япэ увыпIэм и фIыгъэкIэ Уэсмэн Алихъан хуэдэуи Темырлани Iэмал игъуэтащ УФ-м и чемпионатым хэтыну.

Уэсмэныр зэхьэзэхуэм щэ щыбэнащ икIи зэкIэлъхьэужьу хигъэщIащ Челябинск областым икIа Кауфман Егор, Мэзкуу къалэм и бэнакIуэ Курочкэ Михаил, Ингушым щыщщ Албагачиев ЖэбрэIил сымэ.

Жэмыхъуэ Марати зэIущIиплI зэхьэзэхуэм щригъэкIуэкIащ, зэрыжаIэу, зым нэхърэ адрейр нэхъ гуащIэжу. Псалъэм папщIэ, финал цIыкIум абы къыщыпэщIэтащ Къущхьэр ипэIукIэ зытекIуа Удод Владимир, ауэ мыбдежми ди дзюдоистыр щынэхъ лъэщащ икIи домбеякъ медалыр зыIэригъэхьащ.

Ди щIалэхэм ядэлажьэр Джэданэ Залымрэ Махуэ Олегрэщ.

МЭРШЭН Батыр.

Сурэтым: сэмэгурабгъумкIэ къыщыщIэдзауэ Къущхьэ Темырлан етIуанэу, Жэмыхъуэ Марат еплIанэу щытхэщ.

Редактор нэхъыщхьэ ЖЫЛАСЭ Заурбэч

РЕДКОЛЛЕГИЕМ ХЭТХЭР:

ЖьэкIэмыхъу Маринэ (унафэщI-редактор), Ширдий Маринэ (унафэщI-редактор), Къаншокъуэ Эллэ (жэуап зыхь секретарь), Къардэн Маритэ, Къумахуэ Аслъэн, НэщIэпыджэ Замирэ, Чэрим Марианнэ, ЩхьэщэмыщI Изэ.

ТЕЛЕФОНХЭР:

редактор нэхъыщхьэм, секретарым - 42-56-19; унафэщI-редакторхэм 40-48-54, 40-06-33; жэуап зыхь секретарым - 42-75-78; секретариатым - 42-22-66.

КЪУДАМЭХЭМ: политикэмкIэ, жылагъуэмрэ лъэпкъ IуэхухэмкIэ - 42-22-86; къуажэ гъащIэмрэ экономикэмкIэ - 42-57-59; щэнхабзэмкIэ - 42-75-36; егъэджэныгъэмрэ щIэныгъэмкIэ - 40-15-31; хъыбарыщIэхэмрэ спортымкIэ - 42-22-88, 42-22-89; хабзэхъумэ IэнатIэхэм ядэлэжьэнымкIэ - 42-60-53; корректорхэм - 42-22-66; компьютер IэнатIэм - 42-26-41; сурэттеххэм - 42-63-64.

Газетыр 2016 гъэм дыгъэгъазэм и 19-м Печатым и хуитыныгъэр хъумэнымкIэ Къэбэрдей-Балъкъэр щIыналъэ IуэхущIапIэм ятхащ ПИ № ТУ07-00117-м щIэту.

КъыдэзыгъэкIхэмрэ редакцэмрэ я хэщIапIэр: 360030, КъБР, Налшык къалэ, Ленинын и уэрам, 5

Индексыр П 5894
Тиражыр 1.091
Заказыр №1802
12+

Теддзэ тхыгъэхэм къыщыхьа бжыгъэхэм, къыщаIэта Iуэхугъуэхэм я пэжагъымкIэ ахэр зытхахэм нэсу жэуап яхь. Авторхэмрэ редакцэмрэ я Iуэху еплъыкIэр зэтехуэ зэпыту щыткъым.

Газетыр Iэ тезыдзахэм яхуэхьыныр и пщэ дэлъщ КъБР-м федеральнэ пощт зэпыщIэныгъэхэмкIэ и управленэм.
Тел.: 76-01-28, 76-01-10

МЫ КЪЫДЭКIЫГЪУЭМ ЕЛЭЖЬАХЭЩ:

жэуап зыхь секретарым и къуэдзэ ДыщэкI Соня, корректорхэу ПхытIыкI Марие (1, 3-нэ нап.), Нэужьокъуэ Заирэ (2, 4-нэ нап.).
КомпьютеркIэ газетым и теплъэр ящIащ Дол Маринэ, Мэлбахъуэ Анжелэ.

Сурэтхэм елэжьар Бицу Жаннэщ.

«Издательство «Южный регион» ООО-м щытрадзащ.

357600, Ставрополь край, ЕсэнтIыгу къалэ, Никольскэ уэрам, 5-А

Газетым Iэ традзэн хуейщ сыхьэт 20-м, щытрадзар сыхьэт 20.00-рщ.

Зы илъэсым газетыр 156-рэ къыдокI.